

naša luč

1991
marec
3

iz naših korenin

suhorobarji

*Sm z Ribnce Urban,
po cjelm svejt sm znan,
jest brihtne sm glavje,
pa žlice mam novje.*

*Jest dejlam škafe in rešjeta,
rajte, brjente, vsega šjenta.
Sm mojster jest od žlic,
čebru, keblu, kebluc.*

● Škafi (kebluce), čebriči, velika in majhna korita, žlice, deže, krožniki, sklede, škatle, rešeta, obodi za sita . . . Takšni in podobni leseni izdelki domače obrti so že v srednjem veku dobili pri nas skupno ime „**suha roba**“. Izdelovanje le-te je pred stoletji doseglo v Sloveniji velik obseg. Ribničani so z njo trgovali po vsej Avstriji in Ogrski, Italiji, Nemčiji, Grčiji, Španiji, po obalah Male Azije, po Siriji in Egiptu, Afriki in vse do Indije.

● Poleg ribniško-kočevskega **območja**, ki je bilo po obsegu in raznovrstnosti izdelkov prvo, je bilo izdelovanje suhe robe včasih razširjeno tudi na Črnem vrhu nad Idrijo, na Pohorju, v Bohinju, na Bloškem ozemlju, na logaški planoti, v okolici Hotedršice, v Poljanski in Selški dolini ter v idrijskih hribih in okolici Cerknega.

Na ribniškem ozemlju je bilo veliko kočarjev ali bajtarjev pa tudi pridelek najbolj vsakdanjih jedi, kot so koruza, krompir in zelje, ni zadoščal za vse leto. Zato so se mali kmetje oprijeli izdelovanja suhe robe.

K temu delu so se družine spravljale jeseni, potem ko so končale delo na skromnem polju in v gozdu. Delali so čez zimo vse do pomladi in to od jutra do večera. Ostareli ljudje, ki niso več zmogli težkega poljskega dela, so izdelovali suho robo skozi vse leto.

● V okviru ribniškega suhorobarstva se je razvilo več **zvrsti** izdelovanja lesenih predmetov: obodarstvo, podnarstvo, posodarstvo (pintarstvo), žličarstvo, kuhalničarstvo, ročno mizarstvo, strugarstvo, orodjarstvo, pletarstvo, izdelovanje zobotrebcev in gajbic ter rešetarstvo. Izdelovali so skoraj 400 najrazličnejših predmetov. Na preho-

du stoletja, ko je suhorobarstvo najbolj cvetelo, so izdelali na leto npr. 22.000 škafov, 250.000 ducatov lesenih žlic in kuhalnic ter 300.000 sit za velike rete.

● Najbolj znan izdelek ribniških suhorobarjev so bile in so še vedno **žlice**. Ribniška pesem pravi o njih tole:

*Od šruocih ujst so mjero vzjeli,
so žlice dejlati začjeli,
so sturli ruobe tje
za cejle deželje.*

*Kok žalosten ta svejt
je biv zares popred,
k nej tach blu ldi,
de b žlice dejlali.*

● Suhorobarji izdelujejo poleg žlic tudi drugo **kuhinsko posodo**: lesene krožnike, sklede, valjarje za testo, kuhinjska kladiva, strgala („ribežne“), solnice, posode za sladkor, cedila ipd.

Zelo znan njihov izdelek so zobotrebci. Delajo jih ročno iz leskovega, drenovega, češminovega lesa in iz črnega gabra.

Med značilnimi izdelki so še lopate, loparji in vevnice (zajemalke). Najbolj znane so bile lopate za mešanje pivovega slada v pivovarnah, lopate in vevnice za premetavanje in vejanje žita po mlačvi, vevnice za sol in za moko, loparji za peko kruha v pečeh in pekovski loparji za prenašanje pečenega kruha.

● Izdelke so **prodajali** sami na sejmi, odkupovali so jih pa tudi trgovci in krošnjari, ki so jih potem prodajali po vsej Sloveniji in zunaj nje. Pred drugo vojno je hodilo po svetu okoli 360 Ribničanov. Nekateri so odhajali zdoma že zgodaj pomladi in se vračali jeseni.

NASLOVNA FOTOGRAFIJA:
Prekmurska hiša
v prihajajoči pomladi.
(Mirko Kambič)

„zbogom, jugoslavija!“

Kar zadeva jugoslovanski kotel, je gotovo eno: v njem vre tako močno, da prikipi vsak teden do meje, ko se zdi, da ga bo zdaj zdaj razneslo.

Izvirni greh tamkajšnjih razmer je v tem, da se postavljata za popolnega gospodarja nad razpadajočo državo Srbija in vojska, tesno med seboj povezani in obe centralistični in komunistični. Postavljata se celo nad zveznega državnega predsednika, ki jima vdano služi kot ponižni sluga.

Da se Srbiji in vojski cedijo sline po zlatih časih partijske diktature (ki so bili pa za druge svinčeni), ni nič čudnega. Prav tako ne, da jim je demokratično postavljena oblast v Sloveniji in na Hrvaškem trn v peti. In da skušajo ti dve vladi vreči in postaviti na njih mesto svoje ljudi, tudi ne.

Na prav balkanske razmere pa kaže to, da se za dosego svojega cilja poslužujejo generali in Srbi sredstev iz najbolj svinčenih stalinističnih časov. Za deset milijonov dolarjev — plačale so jih seveda delovne množice — so vojaški špijonažni oddelki „posneli“ film, po katerem naj bi nekateri člani hrvaških oblasti dajali svojim zaupnikom navodila, kako likvidirati Srbe na Hrvaškem. Podoben film obljublajo poznavalci vojaškega podzemlja tudi o Sloveniji. Da je film ponarejen, ne dvomi nihče.

In kot da to še ni dovolj, se čez noč pojavi v javnosti skrivni dokument zveznega vojaškega poveljstva z navodili zvezni vojski, da je treba Jugoslavijo spet pripeljati v socialistične vode, kot da niso komunisti v 45 letih svoje vsiljene oblasti jasno dokazali svoje popolne nedemokratičnosti in nesposobnosti. To nalogo ponovne uvedbe komunizma v državo naj bi uresničila predvsem nova zveza komunistov v vojski.

Kriminalka bi začela postajati zanimiva, ko ne bi bila tragična. Kako se bo nadaljevala, ne ve nobeden. Ves svet ve le to, da s silo ne bo nihče več zvezal počenega jugoslovanskega kotla, vsaj na dolgo roko ne.

Slovenija bo ravnala toliko bolj pametno, kolikor prej bo Jugoslaviji rekla zbogom.

Izdajatelj in lastnik: Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov, diaconov in pastoralnih sodelavcev v Evropi. Založnik: Mohorjeva družba v Celovcu.

Odgovorni urednik: Jože Drolc, Parkgatan 14, 41138 Göteborg.
Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja, 9020 Celovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA
(v valuti zadevne dežele):
Avstrija ..... 170 šil.
Anglija ..... 8,50 fun.

Belgija ..... 550 fran.
Francija ..... 80 fran.
Italija ..... 18.000 lir
Nizozemska .. 26 gld.
Nemčija ..... 25 mark
Švica ..... 23 franc.
Švedska ..... 80 kron
Avstralija ..... 14 dol.
Kanada ..... 17 dol.
ZDA ..... 13,50 dol.

Razlika v cenah je zaradi neenake poštne in v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava NAŠE LUCI.

PRINTED IN AUSTRIA.

pismo iz don Kamilovega mlina

„uh, spet ta post!“

Zalivska vojna je vse pustne prireditve postavila na glavo. Prireditelji so maškaradne sprevede in pustne plese drugega za drugim odpovedali. Razloga za to sta bila dva: nevarnost motenj s strani „teroristov“ in vzajemnost s tistimi, ki jih je vojna prizadela.

Tudi naše slovenske pustne prireditve so odpadle, saj smo soglasno

ugotovili, da se ne da veseliti, če veš, da drugi trpijo zaradi vojne, ki brani tudi našo blaginjo. Tako smo že pred začetkom postnega časa vsi začutili, da se moramo odpovedati celo dovoljenemu. Odpoved pustni prireditvi je gotovo odpoved, pa naj to priznamo ali ne. S tem je dobil post neki poseben poudarek.

Post. Že beseda sama nam ni preveč pri srcu. Zveni neprijetno. Zahteva določeno odpoved. Ob njej nas spremlja občutek, da ne smemo delati, kar bi hoteli.

Danes se še bolj neradi odpovedujemo, kot so se včasih. Ne pustimo, da bi nas kdo omejeval. Sami hočemo določati, kaj bomo naredili. Prav zato je beseda post danes še posebej neprijetna in boleča.

A kaj, ko se s postom tako hitro srečamo! Kadar koli gremo k zobozdravniku, nam ta skoraj vedno naloži post. Tudi zaradi zdravja ne smeš tega in onega. Tisti, ki jim zunanji videz predpisuje vitko linijo, se vsak dan odpovedujejo toliko jedem in pijačam, samo da bi spet zgubili nekaj gramov teže.

„Že, že,“ bo kdo ali katera ugovarjala, „a to ni post, to je nujnost, zaradi zdravja, zaradi videza.“

„Post je vseeno,“ bi mu ali ji odgovoril. In ko bi ta in oni ali ta in ona vedela, kolikokrat s postom zaradi linije pretirava in si bolj škodi kot koristi, bi najbrž ravnal drugače.

Pod postom si navadno predstavljamo samo omejevanje pri uživanju hrane. Cerkevni zakonik predpisuje: „Spokorni dnevi in časi za vso Cerkev so vsi petki v vsem letu in postni čas. Zdržek od mesnih in drugih jedi naj se ohranja vse petke v letu, zdržek in post pa na pepelnico in veliki petek.“

„No, to ni pretežko!“ bo kdo rekel. Pa je še lažje, če vemo, da ni namen postnega časa to, da bi nam bilo življenje oteženo, ampak to, da bi se osvobodili nekaterih bremen in bi

tako svoj zadnji cilj lažje videli. Da bi doživeli božjo bližino.

Ta misel nam pa sporoča še nekaj dodatnega: **posta ne smemo omejiti samo na omejitve v prehrani, posebno v uživanju mesa, ampak ga je treba razširiti v večjo osebno zavzetost na poti k Bogu.** Tudi cerkveni zakonik govori v tem smislu: „Zapovedujejo se spokorni dnevi, ko se verniki na poseben način posvečajo molitvi, opravljajo dela pobožnosti in krščanske dobroteljske, se premagujejo, zvesteje spolnjujejo svoje dolžnosti in se zlasti držijo posta in zdržka.“

Te dni sem šel v knjigarno. Tam sem odpovedal revijo za nekega naročnika, ki je pred kratkim umrl.

Uslužbenka je bila ljubezniva. Zapisala si je podatke, potem pa rekla:

„V prvem možnem roku bomo pošiljanje revije ustavili.“

Za trenutek sem obstal. Nisem mogel verjeti, da je odpoved sprejela na tak način. Mirno sem rekel:

„Ne vem, kaj mislite, ko pravite 'v prvem možnem roku'. Povedal sem vam, da je prejemnik umrl.“

„Ja, vem,“ je rekla, „samo prenehanje pošiljanja bo s prvim možnim rokom.“

Nehote se mi je glas zvišal. Vprašal sem, če naj v prihodnje smrt nekoga napovem toliko prej, da bo pošiljanje lahko ustavila pravočasno.

„Ne, tega nisem rekla, a ponavljam: 'v prvem možnem roku' bo odpoved začela veljati.“

Moram priznati, da sva izmenjala še nekaj stavkov v precej ostri obliki. Na koncu mi je rekla, da sem neprijetna stranka.

„Tako,“ sem pripomnil. „Mirno sem vam povedal, zakaj naročilo odpovedujem. Če vam njegova smrt ni zadosten razlog, da nadaljnje pošiljanje revije takoj ustavite, potem res ne vem, kako naj vam to dopovem. Ne zlepa ne zgrda ni mogoče — vi ostanete pri svojem 'prvem možnem roku'. Ostanite pri njem, če hočete. Zaradi mene lahko pošiljate revijo še

naprej. Samo to vedite: naročnik je umrl, revije vam ne bo nihče plačal, a to bo vaš problem, ne moj. Pa lep pozdrav!"

Odšel sem. Njen spremljajoči pogled ni obetal nič dobrega, ko bi mogla uresničiti tisto, kar je z njim izražala. Sam pa tudi nisem bil preveč dobre volje.

Na poti domov se mi je slaba volja počasi ohladila. En stavek pa mi je ostal v srcu in me spremlja. „Neprijetna stranka ste!“ Ali ima prav ali mi dela krivico? Zakaj sem neprijetna, težka stranka? Ker nisem sprejel njegove nemožnega pojasnila brez besed? To najbrž ni bil razlog za njen „poklon“. Moj ton? Ja, ta je bil res bolj malo krščanski, precej premočan in oster. Daleč od tistega naročila apostola Pavla: „Drug drugega bremena nosite in drug z drugim potrpite!“

Na tem izpitu sva padla oba.

Sam sem odgovoril preglasno in preostro, pa tega nisem opazil. Opazila pa je to ona in razumljivo je, da je bila prepričana, da takšnega tona ne smem rabiti.

Na drugi strani pa je njena opazka, da bodo začeli odpoved revije upoštevati v prvem možnem roku, nesprejemljiva, če je prejemnik mrtev. Najbrž velja za takšne primere drugačno pravilo kot sicer in s smrtjo naročnika naročilo ugasne. Vsaj upam, da je tako. To moje prepričanje me je zapletlo v nepotrpežljivo besedno „vojno“. Bom pa drugič pošteno premislil, preden bom naročil kakšen list.

Priznati moram, da mi cerkvena zapoved o zdržku od mesnih jedi ne dela nobenih težav. Presneto težko pa se v primerih, ko mislim, da imam prav, obvladam. In kdaj človek misli, da nima prav? Vedno je prepričan, da so stvari takšne, kot jih vidi on, in komaj dopušča možnost, da jih kdo drug vidi in presoja čisto drugače. Tako postajajo naši odnosi težki in neprijetni.

Kristus je nosil krivični križ brez pritoževanja. Hotel nas je poučiti, da je še druga pot, bolj osrečujoča kot za vsako ceno uveljavljati svojo voljo.

Zame je bilo omenjeno srečanje resen opomin, naj bom mnogo bolj obziren in miren pri uveljavljanju svojih pravic. Kaj mi pomaga dosega moje pravice, če s tem porušim medsebojno zaupanje in sožitje.

Ali ni zalivska vojna viden dokaz, kam nas pripelje slepa zaverovanost vase, ko nekdo za vsako ceno uveljavlja svoj prav?

Drug drugega bremena nosimo in drug z drugim potrpimo. Naj nam postni čas vsaj malo pomaga, da odstranimo iz svojih oči bruna, ki nam zastirajo pogled, da smo slepi in nedostopni za druge.

Potrpeti ni lahko. Za to potrebujemo veliko moči. Potrpljenje ni slabost, kot bi radi nekateri vedeli, ampak krepost, ki zahteva veliko vaje in veliko moči. Treba se je odpovedovati svojemu jazu, da lahko osrečimo drugega. Meni je potrpežljivost v knjigarni pošla, pa mi je pošteno žal.

Kaj ko bi se v letošnjem postu zavestno vadili v potrpežljivosti? Vsak večer bi si izprašali vest posebej o njej. Šlo bo težko in počasi, a tudi za dobra dejanja velja pravilo: stara navada železna srajca. Vsako dejanje potrpežljivosti to krepost v nas močnejše zakorenini. In potem gre laže. Uspehov bomo veseli sami, veseli jih bodo pa tudi tisti, ki živijo skupaj z nami.

Na koncu pa čisto na uho: Zaradi odpovedi pustnih prireditev ne bomo mogli dobička, ki bi ga dobili na njih, poslati v misijone. Kaj ko bi dali za misijone denar, ki bi ga sicer dali za vstopnino na prireditvi? V misijonih vam bodo hvaležni. Pa še prihranili boste denar, ki bi ga sicer porabili na prireditvi.

Za vašo velikodušnost že vnaprej hvala! In lep pozdrav!

Vaš Don Kamilo

40 dni

Postni čas nas vodi h globini naše vere:

● 40 dni je trajal vesoljni potop

● 40 dni so blodili Izraelci po puščavi, preden so ugledali obljubljeni deželo

● 40 dni se je Mojzes mudil na gori Sinaj

● 40 dni je Filistejec Goljat izzival Izraelce, dokler se mu ni uprl David

● 40 dni je potreboval prerok Elija, da je v moči kruha in vode došel do svete gore Horeb

● 40 dni je pridigal Jona v Ninivah in pozival k pokori

● 40 dni se je Jezus postil v puščavi in ga je hudi duh preskušal

● 40 dni po vstajenju se je Jezus prikazoval učencem in jim govoril o božjem kraljestvu.

Število 40 ima v svetem pismu poseben pomen. To je število pričakovanja, priprave, pokore, posta.

S 40-dnevnim postom naj bi se skupno in posamič pripravili na podoživetje najglobljih verskih skrivnosti.

**vsem
rojacom
želimo
polno
velikonoč-
nega
blagoslova
in
veselja!**

vaši duhovniki

navdušenje ob prihodu

Ko so ljudje slišali, da Jezus, ki je pred kratkim obudil Lazarja od mrtvih, prihaja v Jeruzalem, so si nalomili palmovih vej, mu šli naproti in vzklikali:

„Hozana!

Blagoslovljen, ki prihaja v Gospodovem imenu!

Izraelov kralj!“

Jezus pa si je dal pripeljati osliča, sedel nanj in med navdušeno množico pojezdil proti mestu.

Ni nenavadno, da se ljudje v stiski zatekamo k Bogu. Prosimo za srečo, kruh, ozdravitev, pomoč. A vedno znova nas preseneča božja odprtost, naklonjenost, dobrota. **Bog ne zna reči NE.** Ves bi se razdal.

pripravljenost za sodelovanje

„Eno uro niste mogli ostati budni z menoj?“ je vprašal Jezus svoje „najzvestejše“ učence. Človek je poklican, da z Bogom deli tudi trpljenje, krivico.

Moraš v brezbožni svet in pričati za Boga. To je kristjanova naloga. Kristjan ne postaneš z določenim načinom pobožnosti, marveč s tem, da

Kristus je vstal!

vstali bomo tudi mi!

vsak dan vzameš svoj križ in hodiš za Kristusom, da z njim delaš stvari, ki so ti všeč, in take, ki ti niso. Resnična spreobrnitev se začne šele, ko pozabiš na svoje stiske, dvome, grehe, bojazni, in pogumno slediš Kristusom.

Zgledov za to najdemo v evangelijskih kar nekaj: klic apostolom, spreobrnitev Zaheja, grešnice, ozdravljenje bolnikov, naklonjenost otrokom . . . Vsem je skupno to, da so **deležni božjega trpljenja.**

upanje propade

Pred velikonočnim praznikom je Jezus vedel, da je prišla njegova ura, ko pojde s tega sveta k Očetu. Ker je ljubil svoje, ki so bili na svetu, jim je izkazal ljubezen do konca.

Med večerjo je hudič že vdihnil odločitev v srce Juda Iškarijota, da Jezusa izda.

Ko je Jezus apostolom umil noge in vzel vrhno obleko, je spet prisedel in jim rekel:

„Razumete, kaj sem vam storil? Vi me kličete Učitelj in Gospod. In prav pravite, saj to sem.

Če sem vam torej jaz, Gospod in Učitelj, umil noge, ste tudi vi dolžni drug drugemu umivati noge. Zgled sem vam namreč dal, da bi tudi vi delali tako, kakor sem jaz storil vam.

Resnično, resnično vam povem: služabnik ni večji kakor njegov gospodar

in poslanec ne večji kot tisti, ki ga je poslal.

Blagor vam, če to veste in če boste to delali!“

In nadaljeval je:

„Resnično, resnično vam povem: Kdor sprejme tistega, ki ga pošljem,

sprejme mene;

kdor pa sprejme mene,

spejme tistega, ki me je poslal.“

Ko je Jezus to izgovoril, se je globoko vznemiril in naravnost rekel:

„Resnično, resnično vam povem: eden izmed vas me bo izdal.“

Učenci so se spogledovali, ker si niso mogli misliti, o kom govori. In pomočil je košček kruha v vino in ponudil grizljaj Judu rekoč: „Kar misliš storiti, stori brž.“ Nobeden od navzočih ni razumel, zakaj mu je to rekel.

Juda pa je použil grizljaj in takoj odšel. **Bila pa je noč.**

Jezus je svojim učencem večkrat napovedal svoje trpljenje. Pridržel pa jim je skrivnost, da bo izročen rabljem z izdajo. Nasprotniki mu ne morejo do živega sami. Pomagati jim mora njegov bližnji prijatelj, učenec. Najhujše ne prihaja od zunaj, ampak od znotraj.

Juda

Kdo je Juda?

Vprašanje, o katerem razglabljajo že od začetka krščanstva. Eden izmed dvanajsterih. Razumnik med ribiči. Na čelu nosi Kajnovo znamenje. Jezus sam ga je izbral. Je njegov zaupnik, prijatelj, finančnik, brat. A skrivnosten, odmaknjen, nepošten.

Dan in noč je prebil ob Jezusu. Slišal je pridigati svojega Učitelja, ga videl, kako je ozdravljaj, delal čudeže. Videl je navdušene množice in bil sam priča Kristusovih posebnih darov. Goreče je šel za njim. Vse svoje znanje, svoje organizacijske in finančne talente mu je dal na voljo.

A nekega dne se je v njem nekaj prelomilo. Ohladil se je. Učitelj, ki ga je nekoč tako očaral in navdušil, mu postane eno samo globoko razočaranje. Ne samo, da ga zapusti, celo izda ga.

Zakaj? Čemu?

Odgovora ne poznamo.

In izdal ga je s poljubom.

Koliko judežev je med nami? Tudi danes je marsikdo pripravljen prodati za srebrnike svojo čast, prijateljstvo in npravne zapovedi.

bolečina

Pod križem pa so stale žene in mati.

Ko je Jezus zagledal svojo mater in zraven nje učenca, ki ga je ljubil, je rekel materi:

„Žena, glej, tvoj sin!“

Potem pa je rekel učencu:

„Glej, tvoja mati!“

In od tiste ure jo je učenec vzel k sebi.

Jezus je vedel, da je že vse izpolnjeno. Da bi se sveto pismo izpolnilo do kraja, je rekel:

„Žejen sem.“

Tam je stala posoda, polna kisa. V kis namočeno gobo je vojak nataknil na hizopovo steblo in mu jo približal k ustnicam. Ko je Jezus pokusil kis, je rekel:

„Dopolnjeno je.“

Nato je nagnil glavo in izdihnil.

Ker je bil dan pripravljana in da ne bi ostala trupla čez soboto na križu, so Judje prosili Pilata, naj bi jim noge strli in jih sneli, kajti tista sobota je bila velik praznik.

Prišli so vojaki in strli noge prvemu in drugemu, ki sta bila z Jezusom vred križana. Ko so prišli do Jezusa in videli, da je že mrtev, mu niso nog strli, temveč je eden od vojakov s sulico prebodel njegovo stran in takoj sta pritekli kri in voda.

Tako se je spolnila napoved:

„Nobene kosti mu ne bodo strli.“

In še druga:

„Gledali bodo vanj, ki so ga prebodli.“

Ob tej podobi odpove vsaka razumska predstava o Bogu. Bog ni noben mogočnej, ni vzvišen in odmaknjen, ampak človeku tako blizu, da ga ta še opazi ne.

S človekovo usodo se popolnoma poisti. Ni mu tuja krivica, ni mu tuje

trpljenje. Okuša in prenaša vso umazanost človeške družbe, a vendar ima človeštvo neizmerno rad.

zagotovljena prihodnost

Če pa Kristus ni vstal, je prazna vaša vera in ste še v grehah. Tedaj so izgubljeni tudi tisti, ki so zaspali v Kristusu. Če samo v tostranskem življenju zaupamo v Kristusa, smo od vseh ljudi najbolj vredni pomilovanja.

Toda Kristus je vstal, prvenec tistih, ki so zaspali. Ker je po človeku smrt, je po človeku tudi vstajenje mrtvih. Kakor namreč v Adamu vsi umirajo, tako bodo v Kristusu tudi vsi oživiljeni.

Bog živi

Jedro velikonočnega sporočila je: **Bog ni mrtev, Bog živi!**

Božji DA grešnemu človeštvu. To je velika noč. Božji poseg v človekovo minljivost. Dopolnitev našega upanja. Razodetje božje moči.

Bog je Gospodar nad smrtjo. Nad mojo in tvojo. Toda tako, kot je obudil Jezusa, bomo k večnemu življenju povabljeni tudi mi.

1. postna nedelja

In Duh ga je vodil štirideset dni po puščavi, hudič pa ga je skušal. Tiste dni ni nič jedel, in ko so minili, je bil lačen.

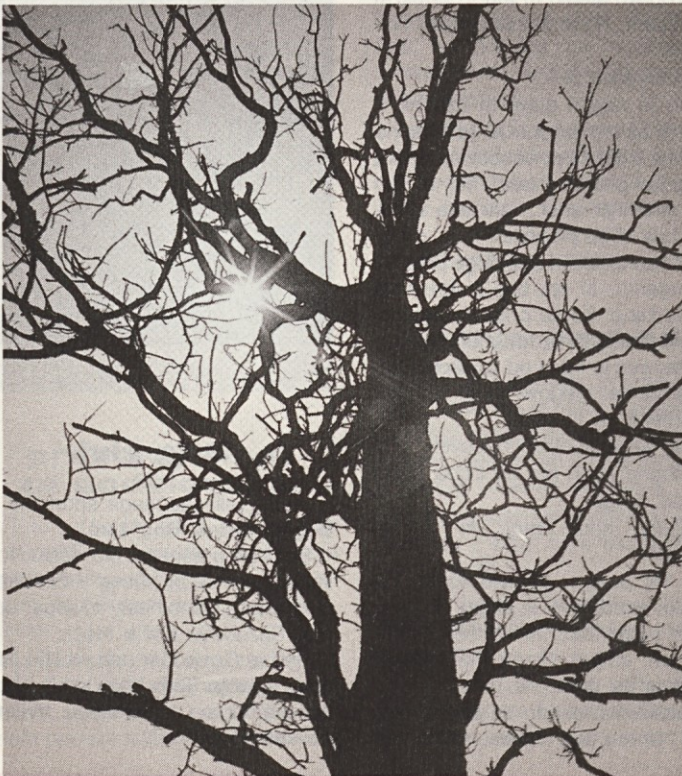
Jezus, poslan v puščavo, v kraj samote, je preskušán. Ali bo izbral drugo pot, kot mu jo je namenil Oče? Treba se je odločiti.

Tudi mi smo povabljeni, da premislimo svojo pot, svojo zvestobo Bogu.

2. postna nedelja

Jezus je vzel s seboj Petra, Jakoba in njegovega brata Janeza in jih povedel na visoko goro, na samo. Vpričo njih se je spremenil . . . Naenkrat sta se prikazala Mojzes in Elija in se z njim pogovarjala. Peter pa se je oglasil in rekel: „Dobro je, da smo tukaj, Gospod! Če hočeš, postavim tu tri šotore: tebi enega, Mojzesu enega in Eliju enega.“

Učenci so očarani. Želijo ostati na gori spremenjenja. Ne marajo več za

vsakdanjo težo življenja. Jezus jih kmalu strezni. So šele na poti k cilju. A pot vodi prek križa in smrti k vstajenju.

3. postna nedelja

Jezus reče ženi pri Jakobovem studentu:

„Vsak, ki pije to vodo, bo spet žejen. Kdor pa bo pil vodo, ki mu jo bom dal jaz, ne bo nikoli žejen, ampak bo voda, ki mu jo bom dal, postala v njem vrelec vode, ki žoburi v večno življenje.“

Podobna je misel v priliki o nerodo-

postno bogoslužje

vitni smokvi in v zgodbi o očiščenju templja: naj ljudje še tako grešimo, naj še tako zablodimo, vsi smo poklicani, da obrodimo sad.

4. postna nedelja

V pogovoru z Nikodemom pravi Jezus:

„Kdor namreč dela hudo, sovraži luč in ne pride k luči, da se ne bi pokazala njegova dela. Kdor se ravna po resnici, pride k luči, da se pokažejo njegova dela, ker so narejena v Bogu.“

Jezus odstira kopreno slepote. Kdor spregleda in mu sledi, ne bo taval v temi, ne bo izgubljen. Bogato bo obdarovan.

5. postna nedelja

Jezusova presenetljiva usoda se približuje. V priliki o pšeničnem zrnu jo Jezus jasno nakaže: šele njegova smrt prinaša življenje za druge.

„Resnično, resnično vam povem: če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umrje, ostane samo, če pa umrje, obrodí obilo sadu.“

Odmirati sebi in živeti za druge naj bo naša vsakdanja hoja za Kristusom.

6. postna nedelja

Slavnostni sprejem na Oljski gori. Kaže, da bodo božjega poslanca sprejeli. Toda v nekaj dneh sledi usodni preobrat in neizprosni klic množic:

„Na križ z njim!“

Zakon ulice velja še dandanes. Vse preveč podlegamo mnenju drugih, okolja, javnih občil. Tako je bolj udobno. In potem se čudimo, če se pogrezamo v hladno in brezčutno človeško družbo. Ogreje lahko le ljubezen.

Slovenija

Moja dežela.

na sploh

IZŠLA KNJIGA O SLOMŠKU

Založba Park je v zbirki Znameniti Slovenci izdala knjigo novinarja Braca Zavrnik o prvem mariborskem škofu Antonu Martinu Slomšku, ki ima poleg vsega drugega tudi to zaslugo, da je slovensko Štajersko združil v eno škofijo. Knjigo o tem narodnem buditelju in prosvetitelju, piscu danes že mnogih ponarodelih pesmi, je napisal Zavrnik izredno živahno, obenem pa upošteval zelo veliko virov.

KULTURNI PRAZNIK V VODNIKOVI DOMAČIJI

V počastitev 233. obletnice rojstva prvega slovenskega pesnika Valentina Vodnika in Prešernovega dneva so v prvi polovici februarja pripravili v Vodnikovi domačiji v Zgornji Šiški kulturne dneve. Na njih so se zvrstile glasbene in odrske prireditve.

POMOČ POŠILJAJO VSAK DAN

Rdeči križ Slovenije zavzeto nadaljuje zbiranje pomoči poplavljenim območjem — predvsem v denarju in živilih. Na prizadeta področja vsak dan vozijo tovornjake hrane, vzmetnic za ležišča, odej in posteljnine. Sredi januarja je Rdeči križ poleg materialne pomoči nakazal poplavljenecem 900 tisoč dinarjev. Tudi v zamejstvu je še vedno velika pripravljenost pomagati prizadetemu prebivalstvu.

OBRTNIKI SO POMAGALI POPLAVLJENCEM

Zveza obrtnih združenj Slovenije je

po lanskih katastrofalnih poplavah med prvimi začela zbirati pomoč za poplavljenke. V akciji, v kateri je sodelovalo nekaj sto obrtnikov iz vse Slovenije, je do konca lanskega leta zbrala 2,3 milijona dinarjev. Denar je sproti nakazovala občinskim obrtnim združenjem, v katerih so bili obrtniki prizadeti.

SKLAD ZA VRAČANJE SLOVENCEV

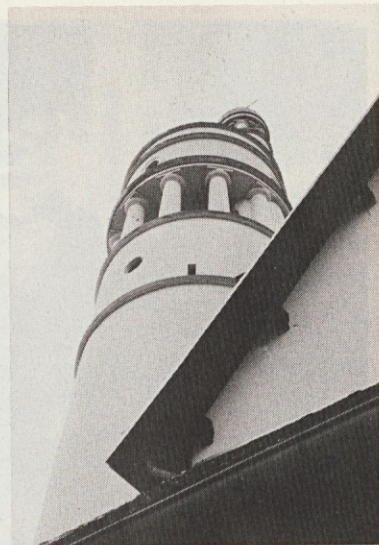
Slovenska krščansko demokratska stranka je ustanovila poseben sklad za vračanje Slovencev v domovino. Považila je vse, ki so pripravljene podpreti akcijo za pomoč Slovincem, ki se želijo vrniti domov, naj nakažejo prispevke na žiro račun 50100-678-43965, SKD, Vrtna 22, Ljubljana, s pripisom: „Sklad za repatriacijo Slovencev“.

MARIBORSKA ARHITEKTURA V GRADCU

Sredi januarja so v Gradcu odprli doslej edino razstavo jugoslovanske arhitekture. Predstavili so se mariborski arhitekti osemdesetih let. Gre za največji kulturni dogodek v dolgoletnem sodelovanju med Mariborom in Gradcem. Iz Gradca se bo razstava preselila še v druga prijateljska mesta, kot so Marburg, Szombathely, Videm, Zagreb in Ljubljana. Predstavilo se je približno 40 arhitektov iz Maribora in tistih, ki so v Mariboru delali.

GRADNJA AVTOCESTE ŠENTILJ — PESNICA ŠE LETOS

Odsek avtoceste od Šentilja do Pesnice bodo začeli graditi še letos, saj bodo letos odprli tudi nov šentiljski mednarodni mejni prehod. Za gradnjo so že dobili 20 milijonov dolarjev mednarodnega posojila. H koncu gredo tudi pogovori slovenske vlade z med-

Zvonik Plečnikove cerkve v Bogojini.

narodnim konzorcijem Kunz o gradnji avtoceste od Šentilja do Maribora in naprej do Zagreba.

od tu in tam

BLED

Na Bledu so odprli obnovljeno in povečano samopostrežno trgovino, ki s posebnimi oddelki in opremo zadostuje za oskrbo Bleda in okolice tudi v času največjih potrošniških konic.

CELJE

Za tukajšnje otroke je bilo v letošnjih zimskih počitnicah lepo poskrbljeno. V igriščih dvorane Golovec so lahko vsako dopoldne brezplačno kegljali, igrali igre z žogo in namizni tenis ter tenis, v pokritem bazenu pa plavali. Dopoldne so se lahko na drsališču v mestnem parku brezplačno drsali, po znižani ceni so lahko hodili k filmskim predstavam v kino Dom ter obiskovali tečaje tujih jezikov pri Delavski univerzi. Z zimskim počitniškim avtobusom

Po plebiscitu so meščani praznovali sredi Ljubljane.

so se lahko vozili smučat in še druge oblike zabave so jim bile na voljo.

CELJE

V celjski Aurei so predstavili medenast kovanec za 10 lip, ki so ga ročno skovali v tej kovnici. Doslej so izdelovali značke. Sedaj razmišljajo, da bi začeli kovati denar, začeli pa so tudi izdelovati policijske lisice. Z nemškimi podjetjem se pogovarjajo o odkupu znanja, tehnologije in trga za okrasne skatle in etuije. Radi bi kupili tudi stiskalni avtomat za velikoserijsko proizvodnjo žetonov ali kovancev.

DVOR V SUHI KRAJINI

Na Dvoru, v starem železarskem kraju ob zgornjem toku Krke, so pred letom začeli izdajati krajevno glasilo Fužina. V glasilu opozarjajo na preteklost tega železarskega in furmanskega naselja. Ob poseganju v zgodovino spremlja glasilo tudi vsa sodobna dogajanja v tem kraju.

GORNJA RADGONA

Del prašičje farme v Podgradu pri Gornji Radgoni, ki gre dobesedno v nos Radgončanom in okoličanom, bodo razselili in po sto, dvesto ali tristo

pitancev dali v rejo zasebnim kmetom. Vsak kmet naj bi tri četrtine potrebne krme pridelal sam, s tem bo okolje manj obremenjeno, meso pa bolj zdravo. Za uresničenje celotnega načrta bi potrebovali 20 milijonov mark, vsak kmet pa bi moral dobiti okrog 30 hektarjev polj.

LENART

Turistično tekmovanje po Slovenskih goricah, ki bi ga pripravilo tukajšnje Avto-moto društvo Mototurist, naj bi bil eden prvih korakov za privabljanje turistov v Slovenske gorice. Začeti namestavljajo z organiziranjem različnih avtomoto tekmovanj z mednarodno udeležbo na dirkalni krožni progi z naravnimi ovirami v Oseku. Razmišljajo tudi o izdajanju športno-turistične revije.

LENDAVA

Krajani lendavske občine so se množično odzvali na akcijo zbiranja pomoči za poplavljenega na področju porečja Savinje, Drete, Kamniške Bistrice, Meže in Mislinje. Zbrali so kar 70 ton hrane za ozimnico (krompir, koruza, pšenica, jabolka, fižol, zelje). Mladi člani Rdečega križa so sami zbrali več kot 31 tisoč dinarjev za prizadete šole na poplavljenem področju.

LENDAVA

V Ilirijini tovarni sveč in kemičnih izdelkov so pred kratkim začeli z redno proizvodnjo sveč. Proizvodnja čistil za nego usnja in čevljev ter organskih čistil za potrebe gospodinjstva in industrije pa bo stekla v drugi polovici leta. Letos bodo izdelali 2500 ton sveč, od tega 70% za izvoz.

LJUBLJANA

Društvo oblikovalcev Slovenije je pripravilo običajno razstavo del svojih članov. Med več kot 120 sodelujočimi se jih največ ukvarja z grafičnim oblikovanjem, fotografijo, oblačili in notranjo opremo. Videti je bilo mogoče arhitekturne stvaritve, tapiserije, luči, nakit, keramiko in igrače. Komaj omembe vredno pa je bilo zastopano industrijsko oblikovanje, ki bi moralo biti pri današnjih slovenskih razvojnih prizadevanjih v ospredju.

LJUBLJANA

Ljubljana je dobila svoj prvi indijski lepotilni salon (Štihova 17, v Zupančičevi jami). Vsi pripravki za nego obraza, telesa, zob in las po navodilih starega indijskega zdravilstva so brez umetnih sestavin. Narejeni so iz indijskih zelišč, korenov, cvetov, sandalovine, medu in mineralov. V salonu pomagajo z najsodobnejšimi aparati tudi tistim, ki imajo težave z bolečinami v hrbtu, jih mučijo glavoboli ali si želijo shujšati.

LJUBLJANA

Založba Mladinska knjiga je izdala knjigo Branka Korošca Ljubljana skozi stoletja, s podnaslovom Mesto na načrtih, projektih in v stvarnosti. Knjiga govori o zgodovinskem razvoju Ljubljane od najstarejših poselitev, prek rimske Emone in srednjeveške Ljubljane do današnje. Knjiga je opremljena z odlično zbirko mnogih barvnih in črno-belih mestnih kart, načrtov, risb in fotografij.

LJUBLJANA

Ljubljanski urbanistični zavod je na Prešernovem trgu začasno postavil bronasti model mestnega središča v merilu 1:500. Model, velik nekaj več kot 2 krat 2 metra, je zavod namenil Ljubljančanom in drugim obiskoval-

cem kot darilo ob svoji tridesetletnici. Na občini Center se še niso odločili, ali bo model ostal na Prešernovem trgu.

LOVRENC

Pred 900 leti so se pojavili prvi zapisi o današnjem Lovrencu na Pohorju, ko so se tam naselili menihi iz Št. Pavla na Koroškem. Danes prebiva v Lovrencu okoli tri tisoč ljudi. Lovrenčani se že pripravljajo na praznovanje častitljive obletnice kraja. Osrednja proslava bo septembra, vendar bodo tudi vse prireditve med letom v znaku 900-letnice. Ob visokem jubileju Lovrenca bodo v njem obnovili tudi nekatere pomembne zgradbe.

LUČE

V tej krajevni skupnosti mozirske občine, kjer so morali dela pri gradnji telefonskega omrežja zaradi poplav prekiniti, spet pridno kopljejo jarke za osnovni vod. V petih zaselkih naj bi že v začetku naslednjega leta dobili 180 novih telefonskih priključkov. Večino jarkov so krajinj izkopal s prostovoljnimi delom.

MARIBOR

Novembra bodo imeli Mariborčani spet največjo mestno znamenitost —

Na večer plebiscita pri Prešernovem spomeniku v Ljubljani.

kužno znamenje v podobi iz 19. stoletja. Znamenje obnavljajo že tri leta. Na podlagi stare fotografije so ugotovili, da je bilo postavljeno 90 centimetrov nad ploščadjo trga. Zdaj bodo cel temelj dvignili.

MARIBOR

V okviru Mariborske knjižnice so pripravili za čas od februarja do maja ure

pravljic za otroke različnih starosti. Za otroke od petega do sedmega leta bodo pravljice prebirali vsako sredo, za otroke od šestih do osmih let ob torkih, za otroke od sedmega do desetega leta pa ob četrtnih, vedno ob 16. uri.

MARIBOR

V tukajšnjem Certusu so predstavili načrt o novem načinu plačevanja vožnje z mestnimi in primestnimi avtobusi. Namesto žetonov in denarja bi potniki uporabljali magnetne kartice. A zadeva ni poceni. Odčitovalec, v katerega bi potniki vstavljali kartice, stane za vsak avtobus 120 tisoč šilingov. Ponudnik trdi, da se naložba hitro povrne, a denar za nabavo teh aparatov je kljub vsemu treba imeti.

MARIBOR

Stara želja tukajšnjih smučarjev, da bi pod Pohorjem zgradili snežni štadion, se je začela uresničevati. Ob ciljni areni spodnje pohorske slalomske proge so lani skoraj povsem končali smučarski dom Branika. V domu bodo sobe za športnike in restavracija. Dom bo končan do februarja prihodnjega leta, ko bo v Mariboru svetovno mladinsko prvenstvo v smučanju. Skušali

OGLEDALO

Gorjuše so razložena planinska vas v velikem kotlu na južnem robu Pokljuke.

bodo kupiti tudi snežne topove, ki naj bi „nabruhali“ dovolj snega, če bo odpovedala narava.

NAZARJE

Petnajstim gasilskim društvom, ki so v minulih poplavah utrpela veliko škodo, je civilna zaščita Slovenije izročila gasilsko opremo v vrednosti dveh milijonov dinarjev. K tej opremi spadajo delovne obleke, gasilske cevi, premične radijske postaje in terensko vozilo. Izročili so svojemu namenu vozilo gasilskega društva Luče, dve vozili — eno za Mozirje, eno za Luče — pa še pričakujejo.

PTUJ

V ptujski bolnišnici so dobili za transfuzijski oddelek računalnike, tako da bosta odslej obdelava podatkov in informacijski sistem računalniška. Ptujski oddelek je za Ljubljano drugi v Sloveniji, ki se je tako posodobil. Krvi bolnišnici ne primanjkuje, čeprav kdaj občasno zmanjka kakšne skupine.

RADENCI

Letos se lahko prvič gostje v Radencih tudi pozimi kopajo na prostem. Nov termalni bazen, ki so ga potem, ko so izvrtali uspešno vrtno za toplo vodo,

lani zgradili ob starem pokritem bazenu v radenskem zdravilišču, je z 32 do 34 stopinj toplo vodo dovolj tople, da je kopanje v njem prijetno, tudi ko pade temperatura zraka krepko pod ničlo.

RADENCI

Priznanje Turistične zveze Slovenije, ki je lani prisodila Radencem mesto najlepše urejenega turističnega kraja, je radensko turistično društvo spodbudilo k še bolj prizadevnemu delu. Letos bodo skušali enotno označiti pešpoti po kraju in okolici in izdati zemljevid Radencev in okolice, urediti Boračevski potok in zasaditi drevored lip, na ploščadi pred pošto postaviti vodnjak in sodelovati pri obnovi starega vrelca v središču zdravilišča, ob nedeljah popoldne znova uvesti promenadne koncerte in dokončno urediti interni kanal kabelske televizije, pripraviti kuharsko razstavo, srečanje glasbenikov Pomurja, mednarodni festival cvetja, teden treh src, srečanje mojstrov domače obrti, razstavo slik Moji Radenci in novoletni živžav.

ROGATEC

Tukajšnji stari zdravstveni dom je dotrajan. Ker bi prenova le-tega stala sko-

raj toliko kot novogradnja, so se odločili za to. Prav te dni bo novi dom že pokrit, končan pa bo do maja. Do takrat nameravajo domačini prodati stari dom, z izkupičkom pa kupiti vsaj najnujnejšo opremo. Za štiri tisoč krajanov bo novi dom lepa pridobitev.

SLOVENSKA BISTRICA

Letošnji slovenski kulturni praznik, Prešernov dan, so Bistričani proslavili še posebej slovesno. Poleg vrste priložnostnih srečanj s kulturo v več krajih, delovnih okoljih in šolah, so pripravili tudi dve večji prireditvi. Prva se je vršila v novi dvorani Kulturnega doma na Črešnjevcu — na njej so podelili priznanja zaslužnim kulturnim delavcem — druga pa v Viteški dvorani bistriškega gradu, kjer so predstavili knjižno zbirko O času in ljudeh.

ŠENTJUR PRI CELJU

Nekatera društva so v zvezi z osnovnimi šolami pripravila tukajšnjim otrokom za zimske počitnice lep program. Otroci so imeli vsak dan na voljo organiziran prevoz na Roglo in smučanje pod strokovnim vodstvom, kopanje v Celju ali Podčetrtku, trikrat na teden brezplačno gledanje risank in otroških filmov v kinu in poslušanje pravljic v občinski knjižnici.

VELENJE

Gasilci iz prostovoljnega gasilskega društva Velenje-mesto so temeljito prenovili notranje prostore v svojem gasilskem domu. Denar so dali samo za material, dela pa so opravljali brezplačno mizarji, kolarji, električarji, vodovodni inštalaterji, pleskarji, keramiki, tapetniki, zidarji, toplovodni inštalaterji, steklarji in drugi. V skoraj tisoč urah so gasilci, ki znajo te poklice, opravili vsa potrebna obrtniška dela.

ŽALEC

Zadnji čas so v žalski občini odprli več novih prodajaln. Med drugim se je v zgradbi kegljišča pojavila trgovina z mešanim blagom, ki je odprta 24 ur na dan. Na Šlandrovem trgu je bil odprt okusno urejen Top Shop.

vrenje v slovenskem kotlu

PO UKAZU O ODDAJI OROŽJA RAZMERE HUDO ZAOSTRENE

25. januarja se je na izredni seji sestalo predsedstvo Jugoslavije, da bi obravnavalo razmere v državi v zvezi z izvajanjem njegovega ukaza o oddaji orožja in razorožitvi paravojaških enot. Prav tisti čas so iz zveznega sekretariata za ljudsko obrambo sporočili, da so vojaški organi na Hrvaškem zaradi orožja aretirali že več oseb.

Del članov predsedstva se je zavzel za ostre sklepe. Drnovšek je odločno zavrnil vsak poskus, da bi z oboroženimi silami posegali v reševanje jugoslovanske krize.

Britanska vlada je opozorila jugoslovansko zvezno vlado, da „dogodke v Jugoslaviji spremlja zelo pozorno in da bo obsodila vsakršno nasilje ali grožnjo z uporabo sile proti demokratično izvoljenima vladama Slovenije in Hrvaške“.

Ali so se privrženci trde roke morda vseeno uštel, ko so računali, da bodo v zaledju zalivske vojne in krvave pomiritve sovjetskih pribaltskih republik obračunali z „motečimi dejavniki“ na jugoslovanskem severozahodu?

Morda bomo šele čez desetletja zvedeli, ali je ameriški veleposlanik v Jugoslaviji res v zadnjem hipu predsedniku predsedstva Jugoslavije Joviću dopovedal, da vseh sredstev pri zagotavljanju enotnosti države le ne sme uporabiti. Zanesljivo pa je, da je jugo-

slovanska diplomacija dobila dovolj nedvoumnih svaril, naj beograjski prosrbski krogi ne poskušajo z armada pospeševati ali prekinjati medrepubliških pogovorov.

po DELU, Lj., 26. 1. 91.

PO SKRAJNI ZAOSTRITVI — RAZOROŽITEV

Predsedstvo Jugoslavije je 26. januarja sprejelo odločitev, da na Hrvaškem ne bo uvedlo izrednih razmer. Po burni seji so sprejeli sklep: **na Hrvaškem naj se izvede demobilizacija hrvaške rezervne policije in ukine popolna bojna pripravljenost JLA**. To se je po sporočilih tudi zgodilo.

Tudjman je povedal v hrvaškem saboru: „Predsedniku Markoviću sem izročil poročilo, ki govori o sestanku vojaškega vrha in v katerem je govor o premikih enot JLA, vključuje pa tudi seznam tistih, ki jih je treba aretirati, tako v hrvaškem vodstvu kot v vladah Hrvaške in Slovenije.“

Eksplodirala je nova psihološka bomba. Beograjska televizija in nekatere druge TV postaje so 25. januarja dvakrat zapored predvajale dokumentarec, ki ga je pripravila specializirana skupina iz Kadijevičevega sekretariata za narodno obrambo. Vsesplošno zgroženost je vzbudil zlasti tisti del filma, ki naj bi bil po izjavah avtorjev posnet s pomočjo skrivnih kamer in prisluškovalnih naprav in v katerem hrvaški obrambni minister Špegelj notranjemu ministru Boljkovcu naroča, naj pri obračunih z oficirji JLA v njihovih stanovanjih specialcem policije ne bo žal življenj njihovih žena in otrok.

Nobilo, Tudjmanov svetovalec za informiranje, je prepričan, **da je bil dokumentarec vnaprej in premišljeno pripravljen zato, da bi v očeh jugoslovanske javnosti opravičili vojaški poseg na Hrvaškem**.

„Štabni dokumenti“, ki jih je sfabricirala JLA in ki naj bi dokazovali ustaško naravo sedanjih hrvaških oblasti, nam v resnici ponujajo grozljivo sliko dogajanj v jugoslovanskem političnem podzemlju, kjer vladajo zakoni sile, prevare, laži. Ne gre le za to, da se nam tako „skupna domovina“ razodeva kot nekaj docela gnilega, ampak **to gnilobo povzročajo prav tisti, ki se najbolj sklicujejo na visoke ideale, v**

prvi vrsti torej „kot solza čista“ armada. Dejstvo je namreč, da JLA zavzema daleč največji del tega podzemlja, ker je že zdavnaj ušla vsakršnemu nadzoru in se je — razen Srbov — vsi bojijo.

Država, v kateri mednacionalne in medrepubliške odnose „uravnava“ obveščevalne službe, ne more dolgo obstajati, razen če generali nimajo v mislih čiste afrikanizacije Jugoslavije. Tedaj se bo to podzemlje dvignilo na površje in se legaliziralo, pred očmi pa bomo imeli resnično bistvo sedanje „skupne domovine“.

po DELU, Lj., 28. 1. 91.

INFORMACIJA POLITIČNE UPRAVE ZVEZNEGA SEKRETARIATA ZA LJUDSKO OBRAMBO

Dan pred tem, ko so na televiziji predvajali razpiti vojaški film, so po vojaških poveljstvih in enotah brali informacijo politične uprave Zveznega sekretariata za ljudsko obrambo o aktualnem položaju v svetu in v naši državi in o neposrednih nalogah JLA.

V njej je zapisano, da namerava JLA znova prevzeti nadzor nad teritorialno obrambo tudi v Sloveniji in na Hrvaškem; da nameravajo nabornike vpoklicevati spet sami; **politična sila, ki naj bi vojski omogočila prevzeti vse njene naloge, pa naj bi bila „generalska stranka“ ZK-Gibanje za Jugoslavijo**.

Ta dokument povsem nedvoumno govori o želji vodstva JLA, da zadrži svojo vlogo političnega dejavnika in celo razsodnika o političnem življenju v Jugoslaviji in da ne privoli v zahtevo po depolitizaciji armade, ki sta jo na zvezno predsedstvo kot vrhovnega poveljnika oboroženih sil večkrat naslovili slovenska in hrvaška oblast. To je tudi v očitnem nasprotju z javnimi izjavami najvišjih funkcionarjev in starešin Zveznega sekretariata za LO in JLA. Iz informacije je prav tako razvidno, da v nasprotju z izjavami ZSLO in JLA, češ da ustavo in zakone dosledno spoštujeta, dejansko ravnata drugače. Dokument postavlja pod vprašaj tudi pojasnilo komandanta 5. vojaškega območja o premeščanju vojakov slovenske in hrvaške narodnosti.

Predsedstvo Republike Slovenije

zahteva, da se do te informacije opredeli zvezno predsedstvo in o svojih stališčih obvesti javnost.

Naj navedemo nekaj stavkov iz omenjene informacije:

- Naša država je bila kos prvemu udarcu in valu protikomunistične histerije, zato pa so še vedno realne možnosti za **ohranitev države kot federativne in socialistične skupnosti**.

- Treba je storiti vse, da bi **Zveza komunistov-Gibanje za Jugoslavijo** v naslednjih petih ali šestih mesecih postalo **glavna politična sila** v jugoslovanskem prostoru, okrog katere bi se zbirale vse levo usmerjene politične partije, stranke, združenja in organizacije.

- V celoti bomo zagotovili izvajanje stališč glede TO Slovenije (= **teritorialno obrambo hočejo razorožiti**, op. NL) in o pošiljanju rekrutov na služenje vojaškega roka (= **slovenske vojske hočejo pošiljati v druge dele države**, op. NL).

po DELU, Lj., 31. 1. 91

POPOLNOMA SPRTI

Pred enim tednom je bilo mogoče domnevati, da je jugoslovanska kriza odpravljena. **Državljanjski vojni so se izognili zadnje minuto**. A pri tem je šlo, kot se je čez nekaj dni izkazalo, le za odložitev, ne pa za rešitev. Vojska spet patrolira na kopnem in v zraku, zahodni republikli se ponovno čutita ogroženi in beograjsko srečanje državnega predsedstva z vrhovnimi politiki posameznih republik je mogoče opisati s kratko ugotovitvijo: **popolnoma sprti**.

Nevarno pri novem položaju je, da se je spor osredotočil še bolj kot prej na politično vlogo vojske. Če je že nekaj časa šlo za izbiro med zvezo držav namesto zvezne države, pri kateri je bila centralistično-komunistična Srbija soočena predvsem s Hrvaško in Slovenijo, se sedaj glasi, grobo rečeno, da **rdeča Srbija nastopa z roko v roki z rdečim vojaškim vodstvom proti že demokratiziranim republikama**. Pri tem je pomembno še to, da se Beo-

grad slejkoprej poteguje za močno vlogo srbskih manjšin v drugih republikah.

Sicer se hočejo še enkrat pogovarjati, vendar, kot je prerokoval predsednik Bosne, „brez pripravljenosti, da bi jarek premostili“. In Milošević, ne le da centralistično-komunistično stališče generalov izrecno podpira, ampak neki beograjski list, ki velja za njegovo trobilo, natolcuje o današnji hrvaški vladni stranki, da se nahaja blizu fašizma, in ji napoveduje boj.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 2. 2. 91.

IN JUGOSLOVANSKI CIRKUS SE NADALJUJE

Na svečnico je državni predsednik **Jovič** v brzojavki hrvaškemu predsedniku Tudjmanu zagrozil, da **bo šla vojska do konca** tako glede razorožitve rezervnih enot hrvaške policije kot kazenskega pregona hrvaškega obrambnega ministra Špeglja in drugih „v zaroti proti JLA in Srbom“.

svet o nas

- **NEMŠKI TISK** ugotavlja, da gre (v Jugoslaviji) za soočanje med demokratičnimi spremembami na eni strani ter delom srbske generalske kaste na drugi. Ta naj bi skupaj z Miloševićem poskušala rešiti, česar se rešiti ne da, to je boljše izvedem.

Iz nemških vladnih virov, ki pa hočejo ostati neimenovani, je moč slišati, da imajo v rokah dokumente, iz katerih naj bi izhajalo, **da gre za naddržavno akcijo realnega socializma zoper demokracije**, ki uhajajo izpod nadzora, in da je bilo dogajanje v Pribaltiku in na jugoslovanskem severozahodu skrbno načrtovano na vojaško-politični ravni. Pri tem naj bi bila naloga jugoslovanskega partnerja v tem, da

z zaostritvijo na svoji strani odtegne pozornost od operacij sovjetske vojske zoper demokratično izvoljene oblasti v Pribaltiku. V ta namen naj bi bil že pred tedni pripravljen podroben operativen načrt, ki naj bi ga začeli uresničevati 15. januarja, vendar pa so se zadeve menda zapletle potem, ko se je zoper načrt nekoliko zakrinkano, vendar pa še vedno dovolj jasno postavil nekdanji sovjetski zunanji minister Ševardnadze, ki je posvaril pred restavracijo diktature.

- **Italijanska LA REPUBLICA** piše: „Slovenski predstavnik v jugoslovanskem predsedstvu Drnovšek je izjavil, da **se je Jugoslavija znašla na robu prepada**“. Slovenijo je povabil, naj se takoj napoti k neodvisnosti in zapusti že mrtvo Jugoslavijo.“

- **Graška KLEINE ZEITUNG** meni, da kljub sedanji pomiritvi ni

povoda za optimizem. Hrvati so dosegli premirje, tiste **sile v vojaškem vrhu**, ki so v preteklih dneh že sestavile spisek imen slovenskih in hrvaških ministrov, ki bi jih bilo treba aretirati, pa **so še vedno prisotne**. Nihče si jih ne upa odstaviti ali poklicati na odgovornost. V vsaki zahodnoevropski državi bi obrambni minister, ki bi se skušal vključiti v politična dogajanja z grožnjami z orožjem, takoj izgubil svoj položaj. V kolikor bi predsednik jugoslovanskega predsedstva Jovič skušal odstaviti jugoslovanskega obrambnega ministra, bi se lahko zgodilo, da bi le-ta odstavil Joviča.

- **ZAHODNOEVROPSKI ČASOPISI** ugotavljajo, da **nevarnost vojaškega udara v Jugoslaviji še zdaleč ni minila**. Generali, organizirani v svoji stranki, so še vedno ostali na svojih mestih, njihove želje po oblasti pa se niso spremenile.

Državni podpredsednik **Mesič** je na grožnje pripomnil, da gre za vrhunec hajke proti Hrvaški, v kateri ne izbirajo sredstev, da bi celo z orožjem spremenili Hrvaško in Jugoslavijo v Srboslavijo. Del hrvaškega državnega vodstva jemlje Jovičeve grožnje za vojsko kot streljanje s praznimi puškami. Tujmanov svetovalec Letica pa je rekel, da je ena izmed posebnosti jugoslovanskega boljševizma v tem, da je tem bolj glasen v spodbujanju sovraštva, čim manj dokazov ima.

Tujman je Joviču odgovoril, da se je on, Jovič, s svojim pismom **pozvignil nad zvezno predsedstvo**, v katerem pa je samo „turnusni predsednik“, in hkrati prevzel vlogo poštarja zveznega sekretariata za ljudsko obrambo, temu pa je podredil zvezno predsedstvo in se odkrito vključil v politiko ščunanja proti hrvaškemu narodu.

po DELU, Lj., 4. — 10. 2. 91.

BREZ RESNICE NE BO SPRAVE

V zadnjem času je bilo v slovenskem prostoru slišati na dva dogodka zanimiv odmev. Šlo je za poročanje Družine o nadškofovem obisku pri borcih in za napade na prosvetnega ministra po govoru na osrednji Prešernovi slovesnosti.

● Marsikoga v slovenski Cerkvi je nemalo začudilo časopisno poročilo — ljubljansko Delo ga je prineslo na prvi strani in s fotografijo! —, da je ljubljanski nadškof v spremstvu urednika Družine Klemenčiča obiskal borce. Borci so namreč zadnje leglo partije, ki na vse pretege zavira v Sloveniji spravo, demokratizacijo in gospodarski razvoj. Tržaški pisatelj Rebula je sicer ocenil nadškofov obisk za „najspravljivejšo gesto“, mnogi drugi v slovenski Cerkvi so se pa najbrž spraševali, ali niso dobili borci s tem obiskom nekakšnega potrdila.

Ljubljanska Družina je o obisku na kratko poročala in poročilo sklenila: „OF je l. 1941 povezala Slovence ne glede na versko, idejno in politično pripadnost v boj za preživetje v najtežjih časih naše zgodovine“ (91/3, 14).

Na to poročilo sta odgovorila dva zavzeta katoliška laika: pisatelj Rebula in znani ljubljanski kirurg dr. Velikonja.

Pisatelj Rebula je v naslednji Družini (91/4, 11) zapisal, da je v gornji od-

stavek nekdo vtihotapil **partijsko verzijo o OF**. — Neovrgljiva resnica o OF pa je, pravi Rebula, tale:

— **Osobodilno fronto je monopolizirala stalinistična KPS**; prvi cilj partije pa ni bil boj proti okupatorju, ampak predvsem monopolne oblasti in vzpostavitev diktature.

— **OF je začela neizzvana izvajati krvavo likvidacijo katoličanov** (približno tisoč jih je likvidirala do osnovanja oboroženega odpora proti njej).

— **Vodstvo slovenske Cerkve ni moglo sprejeti OF, vodene po KPS**, ne le zaradi njenega terorja, ampak tudi zato ne, ker je komunizem po označbi papeža Pija XI. „bistveno perverzen“, kar je kasnejša zgodovina potrdila. „Ko je KP s špansko steno OF prišla na oblast, je dejansko ustoličila novo turško dobo v slovenski zgodovini in, kar je posebej neopustljivo, se še posebej spravila na svojega dotodanjega Katoliškega zaveznika, krščanski socializem.“

Med vojno ni samo uradna Cerkev odklonila OF, ampak tudi demokratično napredno krščansko jedro (Šolar, Gosar), demokratični socializem (Jelenc), množično pa Notranjska in Dolenjska. **OF si torej ne more ob svoji obletnici lastiti pravice do vsenarodne hvale**, tudi ko ne bi bilo na koncu „apokaliptične strahote Kočevskega Roga“. Obletnica ustanovitve OF bo za slovenskega kristjana za vse čase obletnica velike Prevare.

Dr. Velikonja je odgovoril v ljubljanskem Delu (9. 2./18) na neki napad nase, ob tem se je pa dotaknil tudi gornjega poročila v Družini.

Tudi on ocenjuje „NOB“.

„V začetku je bil ves narod za vstajo in upor, spomladi 1942 pa so začeli **komunisti** z drugo fazo revolucije v zmotnem prepričanju, da bo vojne do zime tistega leta že konec. **Skušali so se pravočasno znebiti najbolj vplivnih nasprotnikov**. Od daleč je to morda bila videti narodnoosobodilna vojna, od blizu pa vosovske akcije v Ljubljani kot mafijski obračun — nihče ni nič videl ali slišal, le tam po cestah, pločnikih in parkih so obležale žrtve, ustreljene od blizu; na deželi pa partizanske akcije kot delo razbojniških tolpa, ki so morale, ropale in ustrahovale. Da nekdo na videz pozabi domovino in

slovenija se bo v zvezi pogovarjala le o ločevanju

Predsednik sveta Demosa Pučnik je na blejskem pogovoru o Sloveniji po plebiscitu med drugim povedal tole:

● **Ob sedanjem hudem gospodarskem položaju v Sloveniji se rado pozablja, da je to dediščina komunistično-socialistične ekonomije.**

● **Naše dosedanje prizadevanje za zvezo držav v okviru sedanje državne zveze ni obrodilo sadov.**

● **Naš program ni več iskat pot, kako bi v Jugoslaviji ostali skupaj, ampak zahteva, da se pogovorimo, kako bi na miren, čim bolj demokratičen način, ob čim manjši gospodarski škodi, lahko odšli vsak svojo pot.**

● **Vse kaže, da na to nimamo časa čakati pet mesecev, kot nas obvezuje zakon, ki je bil potrjen na plebiscitu. Očitno bo do odločitve o slovenski samostojnosti prišlo že prej.**

● **Dokument zvezne vojske o ohranjanju komunistične zvezne države je v evropsko javno mnenje udaril kot bomba, ob kateri so spregledali tudi tisti, ki so še vedno mislili, da v Jugoslaviji obstajajo sile, ki imajo samo plemenit namen ohraniti skupnost narodov. Zdaj je jasno, da je v ozadju ideologija, za katero smo v Sloveniji prepričani, da je minila, in ki še vedno straši samo na jugu federacije.**

se v želji, da reši golo življenje, zateče po pomoč k okupatorju, pomeni strahotno stisko in zadnji brezupni poskus, da bi rešil, kar se rešiti da. Vaške straže so ves čas čutile, da je njihov položaj neregularen in dvoumen, da je (Dalje na 27. strani)

od es silovite
laga v
st. slajzija
je
pogovornje
je
pogovornje

17. julija grem dopoldne v **Murško Soboto** v muzej. V njem si ogledam prekmurske značilnosti. To so bele narodne noše, živo pisane vezenine (obleke, prti, prtiči, rute), pletarski izdelki iz šibja, viter in ločja (jerbasi, koši, košarice), venci iz klasja („dožnjeki“), lončarski izdelki (črna posoda), pirhi („rmenke“), še prav posebno pa me prevzame panonska hiša. Partizanski oddelek muzeja me pa ne zanima, saj predobro vem, kaj je partijsko vodstvo s partizani storilo: izrabilo je na tisoče narodno zavednih in poštenih ljudi za to, da je uresničilo stalinistično revolucijo kot edino pot, po kateri je lahko prišlo na oblast. In da je moralo dati za to partijsko pustolovščino življenje na tisoče najboljših Slovencev, spada seveda tudi v to zgodbo o „NOB“.

Sprehodim se po poslovnem središču mesta, v samopostrežnico stopim po Delo in Demokracijo. Potem pa spet „domov“.

Popoldne se odpravim na obisk zdravilišča v **Moravcih**, kamor se je

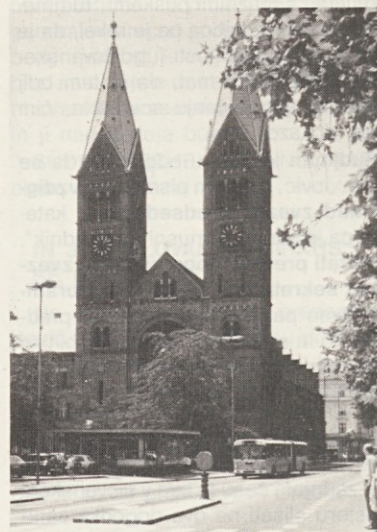
po 45 letih križem kražem po Sloveniji

---

danes pripeljal iz Ljubljane znanec. Kraj leži na ravnem poleg asfaltirane ceste Sobota—Lendava. Posebno mesto v ravnini zavzemajo **Moravske Toplice**. Te praznujejo letos svojo 30-letnico. Takrat so iskali tod nafto, na dan je pa privrela 65° vroča voda. Ta koristi zlasti revmatičnim. Glas o zdravilnosti vode se je hitro razširil po svetu in v nekaj letih so se toplice uvrstile med vodilne v Sloveniji.

Veličastno poslopje in parkirišče pred njim dajeta vtis mednarodnega središča, kar célo naselje bungalovov, namenjenih za stanovanje gostov, je pa prijetno domače.

V zdraviliškem posloplju se dobim z znanecem iz Ljubljane. Z bi-

Mariborska stolnica stoji na Slomškovem trgu. V njeni kripti ležijo telesni ostanki škofa Slomška.

vanjem v zdravilišču je zelo zadovoljen, le samota mu je odveč.

Na poti domov opazim na nebu zbiranje črnih oblakov. In res se proti večeru, tik pred mašo, razdvija nevihta, kot je še zlepa nisem doživel. Iz bližnjih krajev je slišati grmenje topičev proti toči. Toče res ni, dežja pa na škafe. Rezultat nevihte je tudi ta, da sva pri maši z g. Korčijem sama.

On se bo ponoči s sosedom odpeljal na mejo po ženo, ki se vrača iz Nemčije.

---

18. julija

Zjutraj pozdravim gospodinjo, gospo Kristino. Iz Nemčije se je

Hrastovec v Slovenskih goricah je eden najlepših gradov na Štajerskem.

vrnila ob treh ponoči. Potem si ni privoščila niti minute spanja, saj je bilo za moj obisk menda po hiši pre malo pospravljeno, čeprav sam nisem opazil nobenega nereda. A take so pač naše skrbne gospodinje. Povemo si glavne novice, sicer je pa današnji dan namenjen pisanju pošte.

Za zvečer je pripravil g. Korči slovo pri pogrtnjeni mizi, ob kurjih bedrcih na žaru in prekmurskem vinu. Povabil je še bližnje sosede, saj pravo veselje je treba deliti z drugimi. Pogovarjamo se in poje mo, ne vedno čisto uglašeno, a nas to niti ne moti. Glavno je, da se dobro počutimo, kot ena družina. Nepozaben večer je.

Soseda Roza mi pove, da je tudi ona imela brata v Ameriki, ki ni prišel po vojni nikdar domov, ki je pa že umrl.

„Kako se je pisal?“ sem jo vprašal.

„Antolin.“

„Viktor?“

„Ja.“

„Poročen z Velikonjevo Ivanko?“

„Ja.“

„Imela sta dvanajst otrok?“

„Ne, trinajst.“

„Dobro sem ga poznal izpred vojne. Čudovito blaga duša. In visoko inteligenten.“

„V Ameriki je postal vseučiliški profesor.“

Na misel mi prihaja, kako je Slovenija majhna: v majhni prekmurski vasi srečaš sestro svojega znanca. Pa še to, kako pritlikav je bil partijski režim, ki je takšnim talentom, kot je bil pokojni Viktor Antolin — in takšnih je po svetu še nekaj, saj je samo vseučiliških profesorjev Slovencev po svetu šeststo — preprečil, da bi svoje umske zmožnosti darovali svojemu narodu. Kakšna krivda partije pred slovensko zgodovino!

Vsaka prijetna stvar kmalu mine, prekmalu. Tudi mi smo morali vstati od mize in se posloviti.

Okraski v Frančiškovi kapeli mariborske stolnice.

19. julija

Zjutraj mašujem v cerkvi sv. Petra. Po zajtrku se gospodarju in gospodinjici zahvalim za izredno do broto, ki sem je bil pri njih deležen. Bog vam povrni, Žoharjevi! In drugo leto na svidenje, če Bog da!

Sedaj pa na pot. Šalamenci — Puconci — Murska Sobota — čez Muro — Radenci — Gornja Radgona — Benedikt — Lenart — Hrastovec — s ceste je videti lepi grad, zato ga moram ujeti na film — Maribor.

Spomnim se pesmi, v kateri pripoveduje Prlek, da je hodil „v Marpurk v štirti klas“. Metropola Štajerske. Zleknila se je ob Dravi med Pohorjem in Kozjakom na levi in Dravskim poljem in Slovenskimi gorami na desni. Je civilno in

cerkveno središče Štajerske in eden največjih industrijskih krajev Slovenije.

Zapeljem v samo središče mesta, na Slomškov trg. Trg je smiselno urejen: njegovo vzhodno polovico obvladuje stolnica, zahodno pa park.

Grem v stolno župnišče. Rad bi pozdravil mariborskega škofa in enega od kanonikov, s katerim sva bila v gimnaziji sošolca. Pa ne dobim ne prvega ne drugega, ker sta oba na neki seji. Na dvorišču srečam prof. Stanka, s katerim se poznavam z nekega srečanja literatov v Trstu pred 27 leti. Na dvorišču mi pokaže pročelje novo zgrajene bogoslovne knjižnice na desni strani in dom za upokojene duhovnike na levi.

Ogledat si grem stolnico.

on

bo še

Glavni trg v Mariboru z rotovžem.

ivan cankar

na klancu

roman

Lojze jo je gladil po licih, po čelu. Nekaj vročega ji je padlo na trepalnico in je zdrknilo počasi proti ustnicam.

Malo se je zasvetilo iz teme. Pogledala je in spoznala Lojzetov obraz, ki se je sklanjal čeznjo, ves razočaran od bolečine . . . A Lojzeta glava se je zibala . . . zibala in je izginila.

Tudi on je umrl, vsi so umrli. Izgubili so se in so se vrnili in so umrli žalostno . . . Vsi drug za drugim so odhajali, vsak si je odrezal košček njenega srca. In vračali so se bolni in ubogi, legli so in so umrli. Kri je izpilo iz njenih rok, luč je izsesalo iz njenih oči, srce ji je razsekalo, da je bilo ena sama velika rana — in glej, vrnili so se bolni in ubogi in so umrli žalostno. Solze so se razlile brez koristi, kakor dežnica . . .

„Čakajte, ljudje božji, usmilit se!“

A voz je šel dalje in je izginil v gozdu — vse je izginilo in solze so se razlivalo brez koristi, kakor dežnica . . . Padla je in se je udarila s čelom ob kamen in je obležala na kolenih, z glavo na tleh, kakor da bi molila globoko sklonjena . . .

Lojze je bil objel njeno glavo z obema rokama, naslonil se je na blazino in je zaspal.

— — —

Tako se je dopolnilo življenje,

Francka se je poročila s krojačem Mihovom. Družina je obubožala. Mihov se je zapil, ženo zasovražil in odšel v svet, od koder se ni več vrnil.

Potem so začeli odhajati otroci: Tone se je šel učiti za krojača, Lojze je odšel v šole, Francka služiti.

Mati Francka se je v samotni in revščini postarala. Začeli pa so se vračati otroci.

Najprej je prišel Tone, ves bolan. Že prvo noč je umrl. Potem je prišla Francka, izsušena in revna. Vrnila se je v mesto. Končno je prišel Tone, bolan in ubožen. Mater je našel na smrt bolno.

Ta ga je spoznala. Zaradi bolezni je začela od časa do časa blesti — v zavest so ji prihajale podobe iz preteklega življenja.

polno bridkosti in polno solza, razlitih brez koristi . . .

Izba je bila zdaj polna ljudi, napravljali so oder. Lojze je bil kakor uklenjen, hodil je opognjen, s trudnimi, drsajočimi koraki. Skoraj ves dan je stal ob postelji in je gledal na sesušeni, blede obraz, ki je bil zdaj tako miren, kakor da bi nikoli ne bil doživel nič žalega. Roke so bile sklenjene in so držale bakreno razpelo. Okoli prstov se je vil velik črn molek . . .

Zmračilo se je. Lojze je stopil na prag in sveži zrak mu je zapihal prijetno v lica.

„Brez koristi!“ je spregovoril na glas, kakor da je bil videl poslednji vzklík v materinih očeh.

Klanec siromakov je ležal pred njim, ubožne hiše, ubožstvo v hišah.

„Na smrt obsojeni! Vse trpljenje je brez koristi, življenje brez koristi! . . .“

V trgu so se prižigale luči, zasvetilo se je tu, tam, noč je prihajala in užigalo se je že tudi na nebu.

„Obsojeni na smrt!“ . . .

Tam doli se je zasvetilo, majhna rdeča luč je trepetala, rasla je in plapolajoča rdeča iskra se je spremenila v mirno, jasno belo svetlobo.

To je bilo učiteljevo okno. Lojze je vztrepetal in gledal je nepremično v mirno belo svetlobo, ki je sijala iz noči . . .

k o n e c

josip jurčič

jurij kozjak

slovenski janičar

za uvod

Jurij Kózjak, slovenski janičar, je prva večja Jurčičeva povest, zgrajena na ljudskem pripovedovanju. Obenem je to prva prava slovenska zgodovinska povest. Izšla je pri Mohorjevi družbi leta 1864.

Jurčič je napisal Jurija Kozjaka po zgodovinskih virih o usodi slovenskega ljudstva v turških časih, po spominih in pripovedih, predvsem pa po romantičnem zgodovinskem pripovedništvu škotskega pisatelja Walterja Scotta. Slog tega pisatelja je prenesel na raven preprostih bralcev, pri tem pa je zabavni namen združil z vzgojnim. Romantična zgodba s svojimi spletkami, napetostmi, nevarnostmi in presenečenji ima namen držati bralca v napetosti. Obenem pa kaže, kako ljubezen do domačega kraja preмага odtujenost in tujo silo, dobro pa hudobijo. Opisi so zelo slikoviti.

PRVO POGlavJE

Gorje, kdor nima doma,
kdor ni nikjer
sam svoj gospod.

Bili so pri nas na Slovenskem nekdanj drugi in drugačni časi. Ko bi bilo mogoče, da pride kdo naših pradedov z onega sveta, bi težko spoznal spremenjene vnuke in svojo lastno domovino.

Ne mislimo pa samo na tisto

spremembo, ki jo še dandanašnji stari očetje z zapečka pripovedujejo in tožijo, da se nas je napuh prijel, da se oblačimo v tanka, mehka oblačila, naši očetje pa in naše matere so nosili surovo prtenino domače preje in domačega kroja; temveč menimo le o spremembi splošnega življenja vsega ljudstva.

Gospóda po gradovih, zidanih visoko po gorah in gričih in postavljenih trdno na skalo, je imela največjo oblast. Kmet ji je bil bolj hlapec kot prost človek. Nevednost je bila doma pri gospodu in tlačanu, pri bogatinu in beraču. Kjer je pa nevednost, tam je mnogo neumnosti, prazne vere in vraž. Zato se bere v starih listinah, da so v prejšnjih časih marsikatero grše babšè, ker so menili, da je čarovnica, posadili na gorečo grmado in jo živo sežgali.

In koliko so zlasti naše slovenske dežele prebile po Turkih! Skoraj čuditi se moramo, da so še take ostale. Svoje pradede pa moramo spoštovati, da so nam ohranili deželo in rod.

In kje so današnji dan gradovi, nekdanj sovražnikom trepet in strah? Le razvaline še vidimo na gorah, le majhni ostanki nam pričajo, da so nekdanj bili, in živo pripovedujejo, da človek malo malo časa potuje tod. Posamezni človek mine, rod ostane. Le še v pravljicah in pripovedkah žive med nami vitezi, ki so delali nekdanj s krepko desnico za dom.

Izmed mnogih razvalin po doljem Kranjskem je znamenit grad Kozjak, kolikor se ga še ni sesulo. V petnajstem stoletju je stal grad še trdno, kakor bi bil zidan za večnost. Ponosno so moleli okrogli stolpi na hribu proti nebu, naznanjevale od daleč vsakemu, da tu noter ne pride nihče, kogar noče gospodar sam rad sprejeti. Obzidje, ki ga je zidala umetna roka, je stalo neporušno kakor stara skala.

Kakor grad so bili tudi njegovi stanovalci silni, mogočni gospodje. Ohranili so bili svoje prosto slovensko ime — Kozjak, ki je v rodovini segalo daleč nazaj v nepomlji-ve čase slovenske zgodovine tudi potem, ko so se večidel morali vsi prosti domačini umakniti tujim plemenitašem iz Nemške in Laške. Kozjaki so bili tedaj plemenita slovenska rodovina, kakršnih je zdaj, žal, pri nas čisto malo, ker so pomrle še tiste, kar smo jih nekdanj imeli, kakor, postavim, ravno le-ta.

Na drugem hribu, nedaleč od Kozjaka, je stal drug grad — Šumbreg. Neka pravljica pripoveduje, da sta bila zidarja, ki sta zidala ta dva gradova, brata in da sta zidala obenem. Ker pa sta imela oba samo eno kladivo, je moral prvi tedaj vtikati kamenje, ko ga je drugi tolkel.

Pred kakimi štiristo leti sta živela dva brata Kozjaka, Marko in Peter.

Marko, starejši brat, mož blizu štiridesetih let, je bil gospodar rodbinskega gradu in nekaj drugih posestev, ki so bile kozjaškega imena

in lasti. Bil je po telesu zastaven moč, krepkih rok, pa tudi blagega srca — dobra duša. Ubogim kmetom ni bil noben graščak boljši oče kot Marko Kozjak.

Ko je bil komaj prerastel otročja leta, ga je poslal oče na Nemško, da bi se izuril v tedanji vedi, edino imenitni in veljavni, v orožju. Mladenič se je bil večkrat izkazal za hrabrega junaka. V marsikaterem boju na tujem se je razvila gibčnost njegovega duha in telesa. In ko mu doma nanaglo umrje oče in ga pokličejo domov, da bi prevzel po očetu posestvo, so ga iz cesarske vojske odpustili s pohvalo.

Doma so mladega viteza spoštovali in ljubili vsi pošteni sosedge. Seznanil se je kmalu potem, ko je bil prišel domov, s sosedovim dekletom, Šumbregovo hčerjo, in jo je tudi vzel v zakon. Toda Bog mu ni dal dolge zakonske sreče: žena mu umrje že pri prvem porodu, zapustivši mu edinega sina Jurija.

Da bi se Marko Kozjak drugič ženil, na to ni bilo misliti. Svojo rajnko ženo je preveč ljubil, morda toliko bolj, ker jo je imel le malo časa. Torej se nameni vso skrb in ljubezen posvetiti le temu, da bi svojega sinčka Jurija, ki ga je živo spominjal na rajnko ženo, vzgojil za dobrega kristjana in dobrega državljana.

Za meč ni prijel drugače, samo

kadar so Turki prestopili v razbojniških četah meje slovenske dežele, kar se je tisti čas zgodilo skoraj leto za letom. Kadar pa je pritiskal Turek, je Marko Kozjak prostovoljno zbral in oborožil svoje hlapce in kmete in pomagal deželi, kolikor mu je bilo mogoče. Ko so se pa Turki s pobitimi črepinjami ali pa siti ropanja, požiganja in krvi spet vrnili na Turško, se je tudi on umaknil nazaj za svoje obzidje, ljudstvu pa je pomagal, da je požgane in razdrte domačije zopet postavilo, in na vse moči celil rane, ki so jih Turki v neprestanem boju zadajali Kranjcem.

Ves drugačen moč je bil njegov brat Peter Kozjak. Ker je bil drugi sin, mlajši od Marka, ga je oče namenil za duhovski stan. Bil je tudi šibke postave, za orožje torej čisto nesposoben. Že v mladih letih je bil potuhnjen, zviti in poreden. In ko mu je umrla še mati, starejši brat pa odšel na Nemško na vojno, se je spridilo na njem še tisto dobro, kar ga je po naravi imel.

Ker ga je oče puščal pri miru in se z njim malo ukvarjal, so ga puščali pri miru tudi drugi. Celo posli so ga zapostavljali.

Zato se pa ni mladi gospodič približal nobenemu človeku. Vsakega je sovražil, ker je menil — nekoliko res po pravici — da ga vse sovraži.

Že kot otrok se ni ukvarjal z ljudmi, le gosi je preganjal po očetovem dvorišču in s palico živali pobijal. Tako se je mlado zanemarjeno srce navzelo tudi neusmiljenosti. Kar pa se pri mladem človeku vsadi, to pri starem obrodi.

Ne da bi se oziral na nagnjenje in poklic, ne na svetost duhovskega stanu, pošlje oče Petra v kloster v bližnjo Stično, češ da bo le preskrbljen za bel kruh, drugo, kar je menihu treba, se bo že samo uredilo. Pa samo se le kaj slabega uredi.

Mladenič je bil sicer dobre glave, bistrega razuma, pa je bil tudi v kloštru samsvoj in trmoglav. Ni se hotel učiti tistega, kar so mu velevali. Tudi molitev mu je bila malo všeč, odtegoval se je menihom in vsakemu povelju.

Takoj so videli, da iz njega ne bo dober duhovnik. A opat je sprva za voljo očeta ž njim malo potrpel, misleč, da se še popravi. Ko pa je ostal zmerom tisti potuhnjeni Peter, ga pošljejo iz kloštra očetu domov.

Kaj je hotel oče ž njim? Do meča ni kazal Peter nobenega veselja in tudi ni bil za to, ker mu je bil Bog že od mladega skrivil noge malo na zunanjo stran, veliko glavo pa postavil na kratek vrat in široka pleča s štrlečo grbo. Meniška kuta bi morda to pohablenost pokrila, tako je mislil Petrov oče, a železni oklep bi se ga dobro ne oklenil in oprjel.

Oče mu torej odloči izbo v zadnjem kotu gradu, kjer so hranili stare pisane bukve. In ker ni imel Peter drugega dela, je začel pre-mišljevati in brati stare bukve, delo, ki nekda ni bilo tako lahko kakor zdaj, ko imamo na papir tiskane knjige.

Kmalu potem umrje stari Kozjak. V oporoki zapiše večji del svoje posesti starejšemu sinu Marku, ki je bil zdoma, nekaj pa mlademu sodrniku Ludviku Kozjaku. Peter ni

kar se pri mladem človeku vsadi, to pri starem obrodi.

dobil nič drugega kot dober kot, to je stanovanje in vsa oskrbo do smrti pri bratu Marku.

Ko bi bil oče prepustil sinu Petru kakšno posestvo, se ta ne bi bil veliko zanjo zmenil. Prodal bi jo bil morda kakor Ezav Jakobu prvenstvo za skledo leče. Zdaj ga je pa grizlo to, ker je videl, da mora biti povsod zadnji, in srce mu je le še bolj zakrknilo.

V resnici mu ni bilo nobene sile. Skrbi ni imel nobene. Varno stanovanje, ki so zanj skrbele tuje roke, mu je dajal brat Marko, poklican z Nemškega.

A gospod Peter si je zabil v glavo, da mora biti sam svoj gospodar. In v svoji učenosti je menil, da bere v razvrstitvi zvezd na nebu, da kdaj še obogati in postane sam svoj.

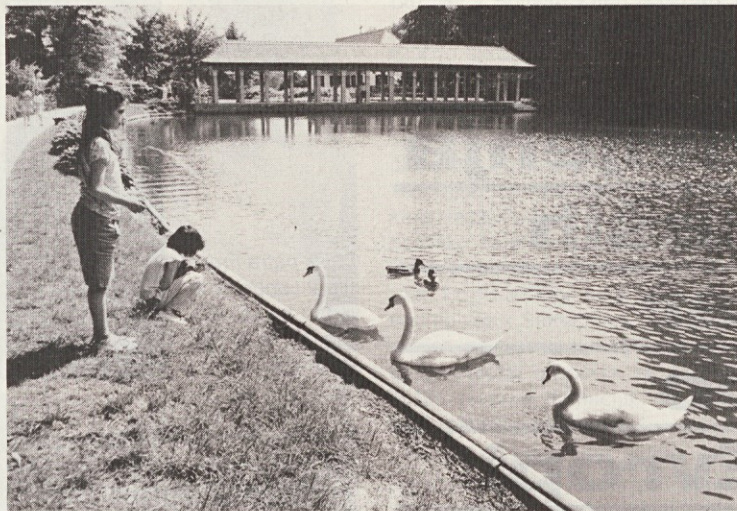
Srca, ki ima nad sabo že druge pregreške, se kaj rada prime lakomnost po posvetnem blagu. Vse te misli in želje so se rodile sredi Petrovega srca. Nikomur jih ni povedal, le stenam svoje izbe. Bile bi zakopane in svet ne bi nikdar zanje zvedel, ko jih ne bi Peter pozneje očitno pokazal.

DRUGO POGlavJE

Ti štibalárski tatjé
hujši so ko volcjé.
Narodna pesem

Kakih petdeset let prej, preden se je pričela naša povest, so prišli v naše kraje cigani. Prej niso bili znani tu po Evropi in še dandanašnji ne vemo zagotovo, odkod so sprva prišli.

Zgodovinopisci tedanjih časov pripovedujejo, da je v Evropo priromal tuj narod — rjave kože, neznanne noše in tujega jezika. Ti čudni ljudje so se izdajali za kristjane, rekoč, da prihajajo iz Egipta. Imeli so sprva morda tudi svoje kralje. Kmalu pa so se razšli v krdelih po vseh evropskih deželah, kjer so skoraj povsod razdražili proti sebi prebivalce zavoljo svojega lenega pohajkovanja in pa še bolj zavoljo

V mariborskem parku.

tega, ker so preradi tega ali onega ogoljufali in le slabo ločili, kaj je moje, kaj tvoje.

Bilo je poletnega večera. Sonce je bilo komaj še za dve pedi visoko. Pod gradom Kozjakom si je bilo v grmičju postavilo cigansko krdelo šotore. Umazane rjuhe so bile raztegnjene po zakajenih slemenih, narejenih iz palic.

Pred šotorom so kurili ogenj. Velik kotel je visel nad plamenom in mlad kuštrav cigan je mešal po njem z leseno kuhalnico. Na ražnju je obračala napol osmojeno četrtino ukradenega kozla majhna ciganka črnih, velikih oči.

Cigani so šli večidel po beračenju in goljufiji v bližnje vasi. Le malo jih je bilo v šotoru. Vračali pa so se vedno pogosteje z nabranim brašnom: s špehom, maslom in drugo ropotijo.

Glavar tega krdela, velik suh cigan s svetlimi očmi, se naposled dvigne, pokliče mladega kuštravega fantina, ki je kuhal, in oba koračita mimo koščenih konj in oslov, ki so ponavadi prenašali ciganom tovore iz kraja v kraj, od vasi do vasi.

„Slušaj, dečko,“ pravi cigan mlajšemu, „danes si lahko dobiš dobrega konja tu gori v gradu. Uren bodi, jaz ti pomagam. Hlapce bo premotila tvoja mati. Ti odvežeš konja, prvega pri vratih, črne

barve, in ga odpelješ do velikih vrat. Tam te čakam jaz. Vse drugo bom storil potlej sam.“

„Bom, oče! In konj bo moj, si rekel?“ odgovori mladi.

„Ti ga boš jezdil. Jutri gremo čez mejo, nihče ga ne bo videl v naših rokah. Ko pridemo čez mejo, ga lahko prodamo.“

Na zadnjo misel je hotel mladi ciganič nekaj ugovarjati, vendar ga osorni pogled starejšega na mah utiša.

Oba gresta tiho navzgor po grajski poti. Ko pa naredita ovinek, da bi ju mogel s svojega stražnega mesta videti grajski vratar, se ogne-ta vstran.

Dospeta do obzidja. Dolgin, oče mlajšega, se pripogne, sin se mu skobaca na hrbet, od tam na rame-na. Potem se dolgin počasi zravnava s svojim živim tvorom ob zidu pokonci.

„Dosežeš?“ vpraša stari.

„Manjka za pol komolca,“ odgovori fant in steguje roke, da bi se poprijel vrha zida in splezal gor.

Ciganski oče se postavi še bolj tik ob zid, stopi na prste in dviga rame, kolikor more. Zmerom pa so sinu roke za pedenj prekratke.

bo še

iz življenja naših far po Evropi

anglija

Božični in novoletni prazniki, kakor tudi svečnica, so za nami. Po vseh krajih, kjer je slovenska sveta maša v adventnem in božičnem času, je bila udeležba pri bogoslužju kar lepa in radi smo prepevali naše božične pesmi po vsej Angliji in v dveh krajih v Walesu. Novo leto smo pričakali in upanju, da bo uspešno za slovensko skupnost, ker iskreno upamo, da bodo postale vezi z matično domovino vse tesnejše in pogostejše. Čeprav številčno na tem otoku nismo močni, pa smo zato toliko bolj zavedni in zvesti člani Cerkve in prav tako domovine pod Triglavom. Pričakujemo, da nas odločilni dejavniki trenutnega prizadevanja za slovenske izseljence in zdmoce ne bodo pozabili.

Med številnimi rojaki, ki so zadnje čase obiskali naš dom, smo bili prav gotovo najbolj veseli *delovnega obiska* našega starega znanca in prijatelja patra Francija Pivca iz Kamnika. Glavni namen patrovega obiska je bil pomoč

Obisk patra Francija v Londonu je vedno vesel dogodek za našo skupnost.

župniku Cikaneku pri njegovem delu v župnijski pisarni, vendar se rojaki v Londonu čutijo počaščene, ko jih pater nagovori v njemu tako svojstveno prisrčni homiliji. To pot, ko sta z župnikom Stanetom maševala za pokojnega škofa Leniča, so bile njegove tople besede o pokojniku nadvse primerne. Ker smo vsi dobro poznali škofa Leniča, ki je našo katoliško skupnost v Veliki Britaniji večkrat obiskal ob različnih pastoralnih priložnostih, so bile patrove besede, posvečene našemu nekdanjemu nadpastirju, izraz naših misli in občutkov hvaležnosti. Žal je bil patrov obisk vse prekratek, a upamo, da ne bomo čakali predolgo, da ga zopet pozdravimo v naši sredi.

*Jakob Žučko, * 5. julija 1922,
† 5. februarja 1991*

Osmrtnica

Zopet smo prejeli žalostno vest, da je s tega sveta odšel v večnost eden naših starejših prijateljev Jakob Žučko. Pokojni Jakob je bil rojen dne 5. julija 1922 v vasi Buče pri Polju ob Sotli. V Anglijo je prispel leta 1947 in bil ves čas zaposlen v rudniku v Coventryju, do upokojitve. Bil je mirnega in blagega značaja, redno je obiskoval slovenske maše v Chapel Endu in druge naše prireditve. Žena Marion ga je našla v naslonjaču, v katerem je 5. februarja 1991 mirno in za vedno zaspal v Gospodu. Pogreba z mašo v cerkvi Christ the King, dne 12. februarja, so se kljub slabim vremenskim razmeram udeležili mnogi njegovi prijatelji in znanci med Angleži in rojaki.

Ženi Marion in sinu Martinu izrekamo v imenu vseh Slovencev v okviru slovenske katoliške misije v Veliki Britaniji iskreno sožalje. Jakoba bomo ohranili v najlepšem spominu.

avstrija

LINZ

Slovenska skupnost iz Linza je darovala za *poplavljenca* v domovini 9000 šilingov. Zbrani denar smo poslali celjskemu opatu. Vsem se lepo zahvaljujemo, posebno pa še tistim, ki so darovali visoke vsote, in tistim, kateri so pomagali že doma materialno ali denarno in so kljub temu darovali tudi pri nas! Bog plačaj!

Marsikdo nas vpraša, kako je mogoče, da smo v Linzu vedno tako veseli. To je naš Slovenski center (po zaslugi g. Lavriča), v katerem obhajamo vse družinske praznike. Vsem je tudi všeč, da o dogodkih pri nas berejo v Naši luči, saj nas to močno veže v veselo skupnost.

13. jan. smo praznovali rojstni dan gospe Angele Roschnai. Četudi nas je bilo mnogo v klubu, nam je plačala vse, kar smo popili. Želimo ji še dolga leta in se ji lepo zahvaljujemo.

20. jan. smo obhajali sv. Antona Puščavnika. Godovala sta Anton Häuschen iz Wolferna in Zore. G. Viktor Kerec je imel lep nagovor. Godovnjaka sta nam plačala jedačo in pijačo. Lepa hvala!

Zaradi pomanjkanja prostora v prejšnji številki Naše luči nismo objavili, da sta praznovala rojstni dan ga. Anica Duhanič in g. Mihi Planjšek. Oba sta nam plačala pijačo, za kar se jima lepo zahvaljujemo. Ge. Anici pa še posebno želimo dolga leta in da bi nam še vedno rada kuhala kot do sedaj.

Pustovali smo pa letos že 3. februarja. Obisk ni bil tako obilen kot ponavadi, toda letos so nas iznenadile maškare. Bilo je tako veselo, da smo se razšli šele ob pol štirih popoldne.

10. februarja nas je pa obiskal g. dr. Vinko Potočnik iz Maribora. Vsi smo bili veseli njegovega obiska. Zopet je bila dvorana čisto polna. Naše dobre žene (Schweighofer, Joun in Horvat) so napekle potic in drugih dobrot, da nam je še vsega ostalo. In tudi to nedeljo ni bilo brez posebnega praznovanja. G. Leon Humar in Ivan Zore sta praznovala rojstni dan in sta poskrbela, da ni bil nihče žejen. Lepa hvala vsem ženam in obhajancem rojstnega dneva.

Vse dni veselja je povzdignil s svojo harmoniko g. Zlatko. Tudi njemu lepa hvala.

KOROŠKA

Na Koroškem bi komaj našli občino, kjer ne bi živeli posamezni Slovenci, ki so po vojni vihri pribežali čez Karavanke. Takrat mladi in polni delovne moči, se zdaj posameznim že steka življenje. Več tednov je jeseni v celovski bolni-

Pokojni Ana in Marija Novak

ci iskal zdravja 72-letni Janez Zajc, ki je po hudem trpljenju 16. nov. 1990 prav tam *umrl*. Pokopan je bil na mestnem pokopališču v Špitalu ob Dravi, kjer čaka vstajenja veliko Slovencev. Pokojni Janez je bil doma iz Zagradca na Dolenjskem, vsa povojna leta pa je

Pokojni Franc Klopčič

preživel v Špitalu. Kljub večkratni boleznini je delal pretežno v gozdu in tako vzorno skrbel za svojo družino: ženo Miro in tri sinove.

Ravno tako v celovski bolnici je teden zatem umrl 75-letni *Franc Klopčič*, rojen v znani Uštinčevi družini na Vrhpoljah v moravški fari. Vajen kmečkega dela se je po prihodu na Koroško že ob letu zaposlil pri kmetu Šturmu, po domače Tomanu v Svinčici vasi. Po 10 letih pa se je priženil v sosednjo vas k Smrečniku, kjer je bil razumen gospodar. K večnemu počitku so ga položili ob cerkvi sv. Marjete v bližini njegove domačije, na vzhodni meji celovške občine.

Sestri Mariji in Ana Novak pa sta *umrli* zadnje dni januarja. Rojeni na Vrheh, Moravče — Marija ob začetku prve svetovne vojne, Ana takoj po vojni —, skupno preživeli vse življenje z mami izjemami. Trdo delo na domačiji staršev, skupno begunstvo. Po nekaj letih taboriščnega življenja sta se odločili za delo na Koroškem. 1950 sta takrat še skupno z očetom prevzeli gospodarstvo in gospodinjstvo najprej v župnišču v Žvabeku. Leto zatem pa so vsi z g. župnikom vred odšli na sosednjo Suho. Po 35 letih zveste in odgovorne službe je bolezen že tako bolj bolešno Ano primorala, da se je umaknila v zasluženi pokoj pri sorodnikih v Špitalu, kjer je 25. januarja letos dokončala življenje. Marija pa je, pripravljena za pogreb, tri dni nato nesrečno padla, da je dan zatem v celovski bolnici podlegla poškodbam. Obe čakata vstajenja na špitalskem pokopališču, kjer njih mama že 40 let počiva.

Kljub letošnji hudi zimi je bilo vreme tako naklonjeno, da se je vseh pogrebcev poleg pogrebcev iz krajev, kjer so pokojni zadnji čas živeli, lahko udeležilo tudi veliko sorodnikov iz Slovenije.

Naj za vse — pokojne in žalujoče — veljajo besede, ki jih je zapisal pokojni Limbarski, tudi begunec, ko je opeval zvonove moravških podružnic:

Z Vrhpolja oglašča se zvonjenje,
brez vere prazno je življenje!
Iz stolpa svetega Andreja
razliva se čez tiho plan:
Ob grobu častnosti je meja,
vse mine kakor noč in dan!

belgija

LIMBURG-LIÈGE

Zadnjo soboto v januarju je Slomšek v moški in mešani zasedbi *nastopil v St. Truidenu* in častno predstavil našo pevsko kulturo pred flamskim občinstvom.

Naslednji dan je bil v Eisdenu *Dan bratstva*, kjer so narodi, ki živijo na tem področju, pokazali delo svoje kulture: glasbo, ples, narodne noše, ročna dela, razne pijače in jedache, umetno slikarstvo itd.

Naši so v salončku, okrašenem z narodnimi motivi in simboli, prodajali potico, ki so jo napekle naše dobre gospe, domače klobase in vino.

Prvo soboto v februarju so zastopniki Biba šole isto ponovili v Genku ob obisku belgijskega kralja Balduina in kraljice Fabiole.

Hvala vsem, ki so poskrbeli, da smo bili Slovenci častno predstavljeni.

Naši rajniki: V preteklem letu se je v Winterslagu tiho poslovil od nas g. Anton Pelikan, ki se je rodil v Ajdovščini. Med vojno se je kot domobranec boril proti komunističnim teroristom. V Belgiji je imel v rudniku odgovorno mesto in je delal, kot bi bil rudnik njegov. V rudniku si je nakopal 130 %-no silikozo, za katero je zadnja leta veliko trpel. Ni zahajal v naše vrste, a je rad prebiral naš tisk.

Bil je pošten človek, dober kristjan in skrben družinski oče.

Ženi in otrokom izražamo krščansko sožalje.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma.

Velikonočna obnova in obredi velikega tedna:

— *na cvetno nedeljo*, 24. marca, ob treh popoldne v dvorani začetek velikonočne obnove, kjer bomo govorili o verskih problemih našega življenja, ob petih pa bo v cerkvi bogoslužje cvetne nedelje;

— *na veliki četrtek in veliki petek*, 28. in 29. 3., bo ob osmih zvečer v dvorani nagovor in razgovor velikonočne obnove, ob devetih v cerkvi bogoslužje velikega tedna;

— *na veliko soboto*, 30. 3., bo velikonočna obnova ob sedmih zvečer, velikonočno bogoslužje in blagoslov velikonočnih jedi pa ob osmih zvečer;

— *na veliko noč*, 31. marca, ob petih popoldne praznovanje velike noči.

Vsakokrat tudi priložnost za zakrament sprave.

V nedeljo, 3. februarja, smo imeli *Prešernovo proslavo*. Otroci so zapeli slovensko otroško himno in nas s pesmijo povabili na tiste stezice, ki so včasih bile. Nato nam je Klemen predstavil najvažnejše mejnike Prešernovega življenja, Leopold, Irena, Janez Ložar in Janez Zorec ter Klara pa so vsakega teh mejnikov osvetlili s primerno Prešernovo pesnitvijo. Zbor Naš dom je za konec zapel tri Prešernove pesmi, kjer smo pri Zdravljici pomagali vsi. Vsi so rekli: kratka, a lepa in prisrčna proslava.

V soboto, 9. februarja, smo se *ob pustnem srečanju* domače poveselili. Zunaj je bilo sicer mrzlo, zato pa je bilo tembolj gorko v srcih, za kar so poskrbeli naši muzikantje in vse gospe in možje, ki so pridno skrbeli, da nihče ni bil ne lačen ne žejen, za kar zaslužijo našo iskreno zahvalo.

4. februarja je g. Jožko Kogoj praznoval *70-letnico* življenja. Življenjska pot pa ga je iz domačega Ročinja pripeljala prek Rusije v Francijo, najprej v Biarritz, potem pa v Pariz. Gospodu Jožku, ki je z gospo Tončko vedno rad pomagal in pomagata v naši skupnosti in ki veliko pomagata tudi našim misionarjem, želimo še dosti lepih in mladostnih let.

Slovcem v Parizu sta dobro znana naša dva slavljenca, g. Jožko Kogoj in g. Ivan Drenik. Prvi je praznoval 4. februarja, drugi pa praznuje 17. aprila *70-letnico*. G. Ivan je bil 11 let predsednik slovenskega društva, g. Jožko pa blagajnik. Biti predsednik ali blagaj-

Slavljenca g. Jožko Kogoj in g. Ivan Drenik ob njuni 70-letnici.

nik je pomenilo organizirati, delati, saj takrat Slovenci še nismo imeli slovenskega doma in smo se selili iz dvorane v dvorano. Nad vse požrtvovalno pa sta tudi delali njuni ženi, ga. Mimi in ga. Antonija. Še danes ni pogrjnene mize brez njunih dobrih potic.

Dragi Ivan, dragi Jožko, iz srca smo vama hvaležni in vama želimo še mnoga zdrava leta!

LOIRET

Na velikonočni (vüzemski) ponedeljek bomo skupaj praznovali veliko noč v Chilleursu. Maša bo ob pol enajstih dopoldne, eno uro pred mašo priložnost za zakrament sprave.

PAS-DE-CALAIS in NORD

Na bližnje velikonočne praznike se bomo pripravili z duhovnimi obnovami v sledečem redu:

Tourcoing: 3. marca, ob 16.30 pri Pomočnicah duš v vicah, Rue d'Austerlitz; *Vendin-le-Vieil:* 16. marca, ob 17. uri; *Armetieres:* 17. marca ob 16. uri v cerkvi sv. Terezije; *Carnières:* 23. marca, ob 19. uri; *Crisilles:* 24. marca, ob 16. uri. V Mericourtu, Liévinu in Bruayu prilika za spoved pred vsako mašo.

Veliki teden, spomin smrti in vstaje-

nja našega Odrešenika, bomo z vso hvaležnostjo obhajali v sledečem redu: cvetna nedelja in velikonočna nedelja po nedeljskem redu.

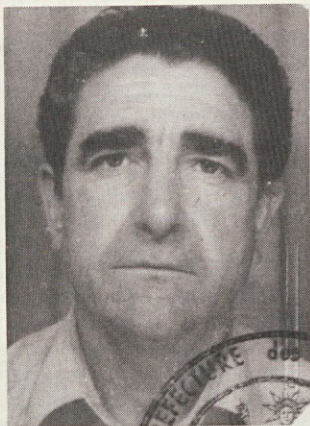
Liévin: veliki četrtek in petek ob 17. uri; velika sobota ob 18. uri. *Mericourt*: veliki petek ob 15. uri. Velika sobota, blagoslov jedil: *Mericourt* ob 11. uri; *Liévin* ob 12. uri, *Bruay* ob 13. uri. Na velikonočni ponedeljek bomo šli v Emaus v Guillaume-Nesnil pri Lisieuxu. Maša s spovedjo ob 12. uri. Pristrčno vabljeni!

Milosti polne velikonočne praznike vsem rojakom!

Krstna voda je občila Kloe Korine Derache. Naj jo spremlja božje varstvo!

Z veliko žalostjo smo sprejeli vest, da je v bolnici v Lensu v ponedeljek, 4. februarja, po daljši bolezni odšla v boljšo domovino ga. Slava Nedelkovič, roj. Pistotnik. Dočkala je starost 65 let. Dobra soproga in mati je dala življenje štirim hčerkam, katerih najmlajša Velerija je odšla v večnost v najnežnejši mladosti za levkemijo. Ta nenadomestljiva izguba je počasi spodkopala njeno zdravje. Zapušča soproga in ostale tri hčerke z družinami. Pogreba se je udeležilo veliko rojakov in prijateljev v cerkvi St. Waast, Sallaumines, 7. februarja. Vsem njenim naše iskreno sožalje. Naj se v Gospodu odpočije od svojega truda!

Pokojni Urban Plešnar iz Aubagne.

Pečeno kostanje, ki ga je prinesel iz Bele krajine g. Marjan Flerin, spekla pa gospodična Fanika Tischlerjeva, je otrokom sobotne šole v Stuttgartu izvrstno tekel. Še in še bi ga luščili.

nemčija

STUTTART-okolica

Pastirsko pismo. Za letošnji postni čas je tukajšnji škof dr. Walter Kasper napisal pastirsko pismo O časti kristjana s posebnim poudarkom pomembnosti svetega krsta. V preprostem in jasnem slogu razlaga škof, kaj sledi za človeka iz tega zakramenta. Biti krščen pomeni, „da je Bog človeka poklical po imenu, da ga je Kristus osvojil, da je postal živi ud Cerkve, da je dosegel svobodo za novo življenje,“ pravi škof v tem pismu. Župnik Janez Demšar ga je prevedel v slovenski jezik in škofija ga je dala natisniti v 2000 izvodih, katere smo razdelili in poslali rojakom. Kdor ga bo pozorno bral, bo v njem odkril veliko veselega in častnega za svoj krščanski poklic.

Brez pustne zabave. Po dveh desetletjih smo letos prvič odpovedali načrtovano pustno prireditev. To pa zaradi vojnih dogodkov na Bližnjem vzhodu. Ob misli na milijone ljudi, ki trepetajo pred bombami, granatami in raketami; na tisoče mrtvih in ranjenih; na porušena mesta in vasi; na uničene tovarne in stotine drugih delovnih mest . . . na prireditvi ne bi moglo biti pravega razpoloženja. Tako se je spo-

dobilo, da to pot ostanemo le pri prvem delu srečanja, namreč pri sveti maši za mir. Udeležba je bila zelo lepa in navzoči so iz hvaležnosti, da v tem delu sveta lahko živimo v miru, darovali za slovenski misijon na Madagaskarju kar 756 mark. Tako visoke nabirke ob priliki letnih prireditev doslej še ni bilo, kar je znamenje, da so ljudje razumeli, kaj pomeni solidarnost z revnimi.

Volitve župnijskih svetov. V nedeljo, 17. marca, bodo v naši škofiji volitve župnijskih svetov. S posebnim letakom, prevedenim tudi v slovenski jezik ter jezike drugih narodnosti, se škofija obrača na vse katoličane, da oddajo svoj glas in tudi sami kandidirajo, če se počutijo za tovrstno delo v župniji. „Do sedaj je bilo v župnijskih svetih premalo katoličanov tujih narodnosti. Obstajajo župnije, ki imajo 20 % ali celo 30 % članov tujih narodnosti. To naj se pokaže tudi v odborih, ki odločajo o delu župnije,“ beremo na volilnem letaku. Ob tem naj omenimo, da nam je znano več imen rojakov, ki so bili izvoljeni ali pa vpoklicani v nemške župnijske svete. Tako naj bi bilo tudi v bodoče.

Veselje in žalost. Med vesele dogodke zadnjega časa štejemo povečanje naše župnije za dva člana. Rojaka Ivan in Vesna Čapl sta prinesla h krstu sinka Mavrina, Srečko Skutnik in Marijana Cafuta pa srečno Svena. Da bi fanta

Ko je bil dr. Janez Dular, minister za izseljence, lani 14. oktobra na obisku pri Slovencih v Stuttgartu, je bila tudi desna stran dvorane lepo zasedena. Vsi pozorno poslušajo pesem Slovenski nagelj, ki jo igra ta in pojeta brata Franci in Andrej Arh. V prvi vrsti — drugi z desne — je župnik Janez Rihar, ki vodi Katoliško središče slovenskih izseljencev v Ljubljani.

Ob piknikih Slovencev na Württembergem zna rojak Emil P. s svojo diatonično harmoniko udeležence odlično zabavati. Posnetek je z Michaelberga 24. maja lani.

rastla v čast Bogu in v veselje ljudem, je naša srčna želja.

Med žalostne novice moramo uvrstiti kar štiri smrtne primere. V Stuttgartu sta se poslovila od tega sveta Imanuel Kludsky, po rodu iz Češke (v 60. letu starosti) in Silva Možič iz Ruš pri Mariboru (v 46. letu starosti). V Plüderhausnu je vlak povozil 40-letnega Mihaela Šinka iz Sotine in iz Göppingena je šel umret v svoj rojstni kraj Melinci 63-letni Matija Tuškej. Razen pokojnega Imanuela Kludskyja bodo vsi trije drugi pokojni počivali na domačih pokopališčih v Sloveniji. Vsem pokojnim večni mir in pokoj, vsem sorodnikom naše iskreno sožalje.

OBERHAUSEN

Poseči moramo tokrat spet nekoliko nazaj v našem župnijskem življenju. V Güterslohu smo bili v decembru deležni *Miklavževih darov*, obenem pa je skupaj z nami obhajal svoj *50. rojstni dan* tudi naš sodelavec in član župnijskega odbora Vlado Češarek. Iznajdljivo in duhovito se je odzvala skupnost. Pripravili so mu ogromno torto iz papirja in mu čestitali v verzih.

Ponovoletno vzdušje je bilo tudi pri nas posejano z zaskrbljenostjo ob dogodkih, ki so se najavili v Zalivu in v naši domovini. Pri mašah smo se spominjali pok. škofa Stanislava Leniča in vpletali molitve za mir. Mesec je minil, kot bi ga odpihnili.

V Essnu smo se v začetku februarja morali *nenadoma posloviti* od Avgusta Bezjaka, doma s Ptuja. Bil je v 59. letu življenja, ko ga je Gospod v trenutku poklical k sebi. Od leta 1958 je bil v Nemčiji in delal 15 let v rudniku. Kasneje pa pri firmi za napeljavo zemeljskega plina. Za njim žaluje še posebej žena Marija s sinom Jožetom in družino. Edini izmed 11 bratov je bil v tujini in je prvi med njimi odšel v večnost. Naj mu bo Bog usmiljen in dobrončen sodnik.

Letos smo se v pustnem času odpravili pustovanjem, čeprav smo jih imeli na več krajih že pripravljena. Tako smo dobili priliko, da se nekoliko bolj posvetimo slovenskemu kulturnemu dnevu. Kratek program nam je uspelo pripraviti kar na petih naših centrih in podružnicah: v Oberhausnu, Moersu, Krefeldu, Güterslohu in Wettru. Ponekod je bilo popestreno s prispevki slovenske dopolnilne šole. Pomagala je mladinska skupina in zapela sta nam zbor Slovenski fantje in Slovenski cvet. Mladinski zborček se je poskušal prvič predstaviti. Navsezadnje smo zapeli še skupno. Povsod je bil prijeten večer. Spet se je pokazalo, da veselje skupnosti ni vedno odvisno od bučne glasbe in plesa.

Našo župnijo, predvsem svoje vrstnike je obiskala te dni tudi mladinska

skupina slovenske župnije iz Münchna. Lani smo mi uživali gostoljubje slovenske župnije tega velikega mesta, sedaj smo lahko nekoliko povrnili izkazano prijaznost in pozornost. Nastajale so tu nove, poglobljene vezi in znanstva. Spoprijateljili smo se in upamo, da je bilo našim gostom všeč. Prenočevali so pri družinah v Essnu, Oberhausnu in Moersu. Sodelovali so na Prešernovi proslavi skupaj z našo skupino. Zelo lepo priznanje je treba izreči tudi našim mladincem, predvsem dekletom, ki so prevzele in pripravile vse kuhanje in postrežbo. Veselimo se, da jim je lepo uspelo.

V našem slovenskem župnijskem centru imamo od novega leta sem tudi spremenjeno zasedbo. *V pokoj je odšla* naša dosedanja tajnica in pomočnica g. Marija Kolmanič. Celih 15 let je skrbno in zavzeto skrbela za pisarniške zadeve naše župnije, obenem je priskočila na pomoč v mnogovrstnih, navidez stranskih nalogah našega doma. Prenašala je mnoge preizkušnje naše skupnosti s skrbjo in veselilo se je uspešno opravljenega dela. Brez njenega dela bi bila naša hiša in naša župnija v marsičem manj uslužna vsem, ki ste se obračali v teh letih na nas in živeli s slovensko katoliško župnijo. Nekoliko smo se ji zahvalili za njeno delo v krogu sodelavcev v Oberhausnu, sedaj še na tem mestu

izrekamo zahvalo v imenu vse župnije.

Na njeno mesto je po novem letu prišla nova župnijska tajnica ga. Anica Draksler, ki živi s svojo družino v Voerde — Friedrichsfeldu. Že dolga leta sodeluje v krogu ožjih župnijskih sodelavcev. Odslej boste ob telefonskem klicu najpogosteje zaslišali najprej njen glas. Želimo ji na novem delovnem mestu osebnega zadovoljstva.

KREFELD

Kot že nešteto let smo tudi 16. 12. 1990 v Krefeldu praznovali *miklavževanje*. Slovenske maše se je udeležilo zelo veliko število naših rojakov, po maši pa smo se podali v mladinsko dvorano zraven cerkve, katero so naši rojaki napolnili do zadnjega kotička, kar je pa bilo v veliko veselje našemu župniku, pa tudi Miklavžu, ko je vstopil ter strmel v tako veliko množico.

Otroci slovenske dopolnilne šole so pripravili lep program, zapeli so tudi več pesmi, največja pohvala pa gre gimnazijkama Andreji ter Sonji Točaj ob prizoru Rdeča kapica.

Po končanem programu in ob odhodu Miklavža je sledila mala tombola, katere izkupiček je bil namenjen našim poplavlencem v Sloveniji. Po končani tomboli pa je iz veselih grl zadonelo nešteto pesmi, da je bilo kar veselje poslušati!

Vsem tistim, ki ste pri tem pomagali, prisrčna hvala! Želimo si več takšnih dogodkov s sodelovanjem slovenske

---

Del dekliškega zbora, ki šteje deset pevk, pri petju v Münchnu mamam.

Miklavževanje v Krefeldu

dopolnilne šole in s KS društvom Slovenski zvon.

MÜNCHEN

● *Na svečnico* se nas je v župnijski kapeli nabralo precej. Premišljevali smo o blagoslovljenih svečah kot enem od zakramentalov, ki jih je po zgledu zakramentov Cerkev ustanovila zato, da z njimi in po svoji molitvi dosega od Boga predvsem duhovne učinke. Sveče smo vzeli s seboj domov za „hudo uro“, ki pride lahko tudi v obliki zmotene sloge med družinskimi člani.

● *Pustovali* letos *nismo*, ker nismo našli primerne dvorane, čeprav smo naredili vse, da bi jo dobili. Ko je vzniknila v Zalivu vojna, so zaradi tega župnije pustovanja odpovedale. Tako

smo na koncu razumeli to, da nismo dobili dvorane, tako, kot da nas je Bog pogledal skozi veliko okno.

● Za pustne dni se je odpravila skupina naših *mladincev na obisk* svojih vrstnikov v *Oberhausen*. Tamkajšnji župnik, njegov diakon in družine so jih sprejeli z vso slovensko gostoljubnostjo. Nudili so jim prenočišče, jih hranili, se z njimi pogovarjali pozno v noč in jim dali brašna za na pot. Res nepozabno! Upam, da bo za prihodnjo številko Naše luči kdo od naših mladinc

---

Mali zvonček je zbolel, pa so prišli polži in mravlje, trobentice in žabe, da bi ga ozdravili. Z materinskega dneva v Münchnu.

cev napisal vsaj nekaj vtisov o tem obisku.

● *Na pepelnico* smo se spet zbrali k maši in pepeljenju v naši kapeli. Pregledali smo na kratko program za postni čas, ki naj bi ga sleherni od nas uresničeval.

● Začeli smo *post*, ki prihaja v naši župniji do skupnega izraza pri nedeljskih mašah. Zlasti naše lepe postne pesmi nam pričarajo tisto ozračje, ki nas vedno znova spomni na potrebo stalnega spreobračanja.

● Sicer pa teče *farno življenje* naprej: šola, ministranti, mladinci, pevski zbor, priprava na materinski dan, obhajilo in birmo — vse se odvija po začrtanem programu. Upajmo, da Bogu v čast in nam v korist.

nizozemska

Zadnjo nedeljo v januarju je slovenska folklorna plesna skupina na Nizozemskem, ki jo vodita g. Slavko Strman in ga. Mici Michon-Čebin, imela svojo *letno prireditev*, katero je počastilo s svojo navzočnostjo 800 ljudi. Med gosti so imeli večino ho-

Veseli vaški godci so ob sodelovanju vse naše skupnosti na Nizozemskem slavili svoj srebrni jubilej.

landski gostje, ki se ob naši muziki in v naši družbi odlično počutijo. Občinstvo je s simpatijo sledilo poskočni ritmiki naših mladih plesalcev.

Naslednji dan pa so Veseli vaški godci, ki jih vsa leta vodi g. Slavko Strman, slavili svoj *srebrni jubilej*. Ta je zaradi vzorne povezanosti naših vrst izzvenel v odlično kulturno in družabno manifestacijo, ki so se je množično udeležili naši ljudje in domačini.

Splošno je namreč znano, da pri Zvonu, folklorni in Barbari na ta ali oni način sodelujejo precej isti ljudje. Zato je med njimi živa zavest soodvisnosti in solidarnosti. Tako sta na slavlju Veselih vaških godcev nastopila s pesmijo in plesom tudi Zvon in folklorna. Mladi plesalci so pod vodstvom gdč. Nadje Taschauer sami naštudirali nov ples in z njim na slavlju presenetili svoja učitelja g. Slavka in go. Mici, ki sta ta dan bila med jubilarji Veselih vaških godcev.

Ga. Ana Svet je v holandskem narečju v šaljivi obliki predstavila člane ansambla in je v sodelovanju g. Josa Aretza v dvorani vzbudila veliko smeha.

Veselim vaškim godcem k jubileju in odlični proslavi iskreno čestitamo. Vsem skupinam na našem področju pa izrekamo PRIZNANJE in POHVALO zaradi njihovega VELIKEGA SMISLA za SKUPNE NASTOPE.

Zakaj se Holandci tako številčno udeležujejo naših prireditev?

Morda tudi zato, ker so mnogi naši s „kuverto“ navzoči tudi na njihovih jubilejih.

SOLIDARNOST!

To je zrelo in odgovorno ravnanje.

švedska

NYBRO

Da se Slovenci v Nybru trikrat na leto dobijo pri slovenski maši, smo že večkrat brali. Kako drugače izgleda njih farno življenje, nam je manj znano. Iz tega, kar je zapisala Marija Indofova, vzemo, da se nimajo slabo:

Prišli smo iz različnih delov sveta sem na Švedsko. Skupaj pa obiskujemo Jezusa v cerkvi. Toda, kaj vemo drug o drugem, o načinu življenja, o posebnostih posameznega naroda! Morali bi se bolj spoznati, da bi lažje živeli skupaj. Ta misel je vodila katoliškega župnika v Kalmarju, da je organiziral srečanja različnih narodov v cerkveni dvorani.

Mesto Nybro je majhno in leži na jugu Švedske. Spada v župnijo Kalmar, od katere je oddaljeno 30 km. Tu ne živi veliko Slovencev. Na župnikovo idejo pa so se kljub majhnemu številu radi odzvali. Pri vsakem takem srečanju se predstavi en narod s hrano, pijačo, glasbo in morda s kratko zgodovino. Tako so Slovenci skupaj s Hrvati 26. januarja pripravili tako srečanje.

Po večerni maši so se vsi udeleženci zbrali v dvorani in posedli okrog okusno pogrnjenih miz. Iz kasetofona je zadonela slovenska narodna pesem. Pridne slovenske gospodinje iz Nybra pa so ponudile slovenske dobrote, ki so jih same pripravile: ričet, pečenice s kislim zeljem ali pa s krompirjevo solato.

Dalmatinski golaž in krompirjevi svaljki so bili prispevek Hrvatov. Za sladkosnedeže pa so bili tu še orehova potica, krofi in gibanica. Tudi prave slovenske kapljice ni manjkalo, saj so pridne gospodinje preskrbele slovensko vino — laški rizling — in tudi pravo slovensko domače žganje. Iz grl je zadonela lepa slovenska pesem. Navdušeno ploskanje vseh navzočih je bilo priznanje vsem zbranim Slovincem, da so dobro predstavili sebe, svoj narod in svojo deželo.

STOCKHOLM

Še nekaj iz stockholmskega podzemlja. Tam pridemo skupaj Slovenci glavnega švedskega mesta vsako četrto nedeljo. Nekam skrivnostni so ti naši sestanki. Zbiramo se k maši v kripti pod oboki starega dela katoliške stolnice. Istočasno, ko je v cerkvi nad nami glavna švedska maša, smo mi potopljeni v skrivnost istega dogajanja ob slovenski pesmi in poslušanju božje besede in molitve Cerkve v zvoških lastne govorice. Ko se pridružujemo Jezusovi daritvi, se

vrenje v slovenskem kotlu

(nadaljevanje s 13. strani)

zavezništvo z okupatorjem samo začasno. Odtod tudi povelje, naj se ob razpadu Italije zberejo na Turjaku in okolici, da bi pričakali zaveznike, ki naj bi se izkrcali nekje ob Kvarnerju.

Še hujši je bil ta občutek pod Nemci. Zato se je skušal del domobranskega vodstva odcepiti in oditi v hosto. Bili so izdani, vodilni odpeljani v Dachau. Ob osvoboditvi so jih taboriški sotrpini (kasnejše žrtve dachauskih procesov) zaprli in s stražo pripeljali v Ljubljano. Na božičnem procesu je bila večina obsojena na smrt in sodba tudi izvršena.

Tisto, kar se je dogajalo ob koncu vojne in kjer so sodelovali tudi tisoči slovenskih partizanov, pa je bilo tako surovo in množično, da sploh ni bilo časa, da bi se lahko porodil (pri domobrancih) občutek krivde in kesanja, obratno, čutili smo, da **so se spravile nad nas peklenske sile**, proti katerim smo brez moči.

Naslednjih 45 let smo se delno potuhnili, ne od sramu, ampak iz zdravega občutka, da ni siliti v nesrečo, saj nismo slišali besede v naš zagovor. Bili

smo kvizlingi, okupatorjevi hlapci, morilci z Urha in Kozlarjeve gošče, kolaboracionisti, izdajalci itd. Še sedaj nekateri nemoteno operirajo s temi izrazi in res ne vem, kaj ima tako pisanje opraviti s spravo.

Sedaj ko je komunizem propadel, naj bi bilo vse skupaj izključno narodnoosvobodilna vojna, češ da večina partizanov sploh ni vedela, da gre tudi za socialno revolucijo.

Obračajte kakorkoli, kar se je dogajalo pri nas med vojno, **je bilo od prvega dne komunistična revolucija** in kasneje državljanska vojna, cilj komunistov je bil priti na oblast, kar se je tudi uresničilo."

Na koncu se Velikonja dotakne omenjenega poročila v Družini: „Ne vem, kako je uspelo borcem, da so zdaj naplahtali nadškofa Šuštarja, da je pristal na njihovo formulacijo o OF: povezala naj bi Slovence ne glede na versko, idejno in politično pripadnost.“

● **Na osrednji proslavi slovenskega kulturnega praznika** 7. februarja v Cankarjevem domu v Ljubljani je kot glavni govornik nastopil slovenski prosvetni minister **dr. Capuder**. Justin Stanovnik je napisal v Družini (17. 3. 91/11), da je bil ta govor od vseh, ki so

se kdaj zvrstili na osrednji proslavi Prešernovega dne, eden redkih, ki bi morali dobiti mesto v zbirki najzlahtnejših slovenskih besedil. Istočasno pa napadi po časopisih na Capudra kar nočejo ponehati. Le kaj je takšnega povedal, da je naenkrat privrelo na dan toliko žolča?

Naj navedemo nekaj Capudrovih stavkov:

„Živimo v vojnem času. Orožje je spregovorilo, kot bi se hotelo maščevati za nepričakovani molk od poldruga leta nazaj, ko se je v vzhodni Evropi zrušil sistem totalitarnega obvladovanja ljudi in duš...“

Ves povojni čas nam je Prešernovo ime služilo kot našitek državnih nagrad, s katerimi je neka družba, da rabim to olajševalno besedo, poplačevala svoje kulturniške podložnike, s tem da je često v en koš metala talent in okretnost, pokončno in servilno držo...“

Tragika genija (Prešerna) je dvojna: nerazumljen v času, zlorabljen v posmrtnosti. Nasilje nad njim se nadaljuje. Ta postane pravcati vihar, kadar skuša človek ohraniti svojo pokončnost. In ki grozi obračunati s slehernim, ki si je iz časov nizko usmerjene šole vendarle zapomnil kak

počutimo kot zastopniki svojega naroda sredi nordijske metropole. Tembolj, ker se žal večkrat zbere res le za-

stopstvo v Stockholmu in okolici živečih Slovencev. Vendar ravno to, da iz velemestnega hrupa, polnega raz-

novrstnih vtisov, stopimo v preprostost in tišino kripe v ubrano občestvo molilcev dvajset do trideset rojakov, ustvarja ozračje zgoščenosti dogajanja. Posebno močno smo to doživeli v nedeljo, 27. januarja. Zavedali smo se, da stojimo pred božjim obličjem z vsem trpljenjem vojskujočega se Zaliva, v nasilje potopljenega bližnjega Pribaltika ter v zastraševanje in napetost potisnjene domovine.

Čisto po častitljivem krščanskem izročilu imamo po maši zmeraj agape. Še naprej se držimo podzemlja, saj se nahaja tudi cerkvena dvorana, kamor gremo z drugimi župljani na kavo, pod stolnico. Ena ali dve vrsti miz je mimogrede naših. Tokrat smo ob kavi zapeli Nežki za god. Lahko bi se bolje odrezali, a zadovoljni smo že, če lahko pokažemo, da dobro v srcu mislimo. Tako vsaj vemo, da smo še pripadniki kulture, ki nam jo je začrtal Prešeren s svojo Zdravljico.

Slovinci v Stockholmu znajo tudi ob kavi biti dobre volje.

kaj se je med vojno v Sloveniji dogajalo

Verska revija študentov in izobraženecv TRETJI DAN je objavila decembra 90 pogovor s publicistom Ivom Žajdelo. Zaradi nuje miselnega razčiščenja v slovenskem prostoru pogovor ponatiskujemo.

Kaj vas je pravzaprav privedlo do tega, da ste, rojeni skoraj dve desetletji po vojni, tako korenito začeli preučevati ta vprašanja?

Ko sem končal študij, sem bil brezposeln več kot eno leto. Okolje, v katerem sem živel, ni imelo posluha zame. To sem čutil kot strašno krivico. Delati sem moral marsikaj, da sem se preživel. Bilo mi je jasno, da je ta komunistični enopartijski režim deželo tako uničil, da nas veliko ni imelo nobene perspektive. Zato sem komunistični sistem zasovražil.

Informacije o drugi plati domobranstva so začele prihajati do mene med študijem, leta 1982/83. Med drugim sem v Nedeljskem dnevniku prebiral tudi zelo zanimive in strupene

pesnikov verz, denimo tistega, da vidiš „čislati med nami, kar um slepi z goljujimi, ležami (lažmi)“.

Danes je nasilje na pohodu. Med nami govori tiho orožje. To je orožje laži, prevare, zvijače, spletke ali pa čisto navadne dezinformacije. Režiserje vidimo med sredstvi javnega obveščanja. Edini Prešernov srd je letel nad dvoličneže in sleparje, nad svet, „ki se je zagovoril zaničevati čisto vest in dobro d'janje“.

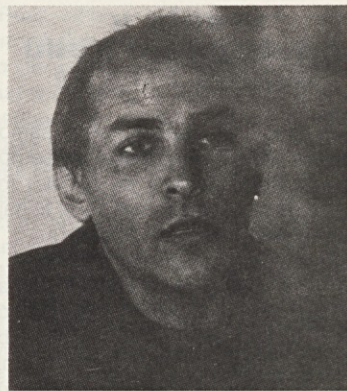
Nismo brez orožja, ko se branimo pred nasiljem. **V ljubezni do resnice, samo resnice in nič drugega kot resnice, tiči tista najgloblja vzmet,** ki dela posameznike in narode. Ne moreš osvobajati narodov ali razredov, kot so nas učili krivi preroki, če si v tem procesu vsakdo ne prižge zase luči resnice. Štirideset let prevlade totalitarne misli, ki je na Slovenskem zamašila toliko ust, skrivenčila toliko pokončnih

članke Jožeta Javorška o političnokulturnem dogajanju v Sloveniji. Za drugo plat Javorškove resnice takrat še nisem vedel. Prebiral sem tudi njegove knjige, v katerih je ekscesno opisoval znane osebnosti, kot sta bila Kocbek in Pirjevec na primer. Hkrati sem se začel srečevati tudi z Novo revijo. Ob tekstih Tarasa Kermaunerja se mi je začel dotedanji, naučeni, indoktrinirani svet podirati. Ena največjih „drobtinic“ v njegovih razpravah je bila prav omemba poboja domobrancev v Kočevskem Rogu. To je bil le kratek, suh, gol stavek, toda v meni je začelo vrtati. Star sem bil 23 let.

Če se danes ozrem nazaj, lahko rečem, da sem imel pri zbiranju literature o tem neverjetno srečo. V dveh, treh letih sem si ustvaril svojo podobo o med- in povojnih dogodkih in bil silno razočaran nad prejšnjimi resnicami. Tudi sam sem bil nekakšen predstavnik pankovske generacije, ki je imela drugačen pogled na svet in je precej

drž, pognala v tujino toliko najboljših možganov in rok, se nam ne kaže kot najboljša popotnica za suvereno in svobodno Slovenijo, ki jo pripravljamo.“

Te Capudrove misli morajo biti vseh vsakomur, ki mu je kaj do resnice in pravice. Če se torej nekateri ljudje po časopisu tako razpisujejo proti njim, je to znamenje, da so bili tudi oni v času partijske vladavine njeni podložniki, okretni in suženjski, z zamašenimi usti in skrivenčenimi držami, in da bi danes radi še naprej vzdrževali nasilje, to je laži, prevare, zvijače, spletke, dezinformacije in totalitarno misel. To so pa tudi ljudje, ki jih je prejšnja družba bogato nagrajevala zato, da so ji služili kot trobila. **Z demokracijo jim je to odzvonilo.** Odtod njihov gnev proti čudovitim besedam ministra, ki je obenem zavzet kristjan.

anarhistično rušila takratne vrednote. Prvič sem se v javnosti oglasil v Književnih listih, ko sem podprl Spomenko Hribar v polemiki glede izida Kocbekovega Zbornika. V stik sem prišel tudi s knjigama Na Rogu ležimo pobiti in Teharje so tlakovane z našo krvjo.

Če torej prav razumem, so bili vaši viri in glavnem z domobranske strani. Imate oz. ste imeli tudi informacije z nasprotno strani, partizanske?

Vsekakor samo iz literature, ki danes velja kot najbolj konkretna, izpopolnjen in zreduciran opis tedanjih pobjev. Dobil sem jo po zvezah v svojem kraju. Na začetku nisem imel nobenih stikov s partizani, a tudi z emigranti neposredno ne. S partizani sem se seznanil šele v zadnjem času, ko sem se začel intenzivneje ukvarjati s publicistiko. Začel sem načrtno iskati razne vire, saj je bila tudi partizanska stran nekako neobdelana in je molčala. Njihovih pričevanj o teh dogodkih ni bilo. Do njih je bilo strahotno težko priti. Na srečo sem odkril kar nekaj oseb, ki so mi znale povedati marsikaj kar iz prve roke, saj so bile neposredne pričje dogajanjem. Veliko mi je povedal predvsem Zdenko Zavadlav. Za vse sem mu izredno hvaležen. Po dveh letih intenzivnega zbiranja imam veliko zbranih informacij torej tudi s strani „zmagovalcev“.

Mnogi vam očitajo, da prav očitno simpatizirate z domobranci.

Mene je krivica vedno bolela. Spoznal sem, da je nasprotna stran doživljala velikokrat tudi strašno krivico, in kar je najhujše, še jo doživlja. Sloven-

ska politična emigracija po 45 letih še vedno ne sme v domovino. To je zame resnično vrhunska „kazen“. Svojo krivdo so po tolikšnem času že zdavnaj odslužili.

Menite, da je morebitni greh odslužila tudi druga stran — npr. zloglasni Matija Maček — ljudje, ki so bili 45 let na vodilnih položajih, ves čas na prostosti, ki danes molčijo, pa so bili prav gotovo tudi vpleteni v bratomor-no vojno?

To je še tisto dodatno: ne samo, da je ena stran to svojo „kazen“ zelo kruto odslužila, druga stran je ves ta čas uživala na oblasti in izkoriščala Slovenijo do skrajne izčrpanosti. In se na koncu tudi sesula. Ko torej vse te ljudi z obeh strani združim, pride do tiste grozljive razsežnosti. Nekateri so svojo krivdo plačali z življenjem, saj je 45 let več kot polovica človekovega življenja, njegova najlepša leta. Druga, zmagovalna stran pa je imela vse privilegije. In še danes pljuva po svojih nasprotnikih. Preprosto ne more iz svoje kože. KNOJ je, kot vemo, izvajal večino množičnih likvidacij po Sloveniji. KNOJ je bil namreč vojska OZNE, nož v njenih rokah, kot je bilo že nekje zapisano. OZNA pa je bila udarna pest partije. Maček in Polak sta bila osrednji osebnosti, pa tudi Zdenka Kidrič, ki je vodila VOS (Varnostnoobveščevalno službo), ustanovljen 15. avgusta 1941. Menim, da bi bilo treba te ljudi simbolično obsoditi — dovolj je že, če za njihova dejanja zve javnost. Nisem za klasične procese, nisem za to, da bi jih kot stare ljudi vlačili po sodiščih.

Kot pravite nekje: „Ne gre za revanšizem, ampak za realen in odgovoren odnos do samega sebe.“

Seveda. Dokler ne bomo, če uporabim grob izraz, počistili s svojo polpreteklostjo, jo postavili na realna tla, do takrat ne moremo odkrito, optimistično zreti na slovenski narod. Tako veliki zločini, ki nimajo primere v zgodovini slovenskega naroda, morajo dobiti svoj epilog. Sicer se lahko kadarkoli zopet ponovijo. Vsi tisti, ki govorijo, naj pustimo polpreteklost in ne odpiramo starih ran, ampak se raje ozrimo na sedanjost in prihodnost, pozabljajo, da so bili v tem prostoru še ne tako dolgo

storjeni strašni zločini. Na to pa civiliziran narod ne more pristati.

Kdaj bo torej po vašem mnenju konec tega „sprenevedanja“?

Gre za proces. Težko je urediti stvari čez noč oz. jih postaviti na pravo mesto. V 45 letih komunistične vladavine je bila povojna generacija deležna strašne indoktrinacije. Mučno je opazovati izobražence, ki niso sposobni narediti najosnovnejše analize teh polpreteklih dogodkov. Po drugi strani pa so ti zločini tako v nebo vpjjoči, da prizadanejo slehernega človeka, ne glede na to, na kateri strani je. Zato je prav fraza „ne odpirajmo starih ran“ najbolj sprenevedajoča se, kajti te rane so odprte in jih lahko zacelimo samo z resnico.

Prej ste omenili, da se ta bolečina razširja tudi na mlado generacijo. Z vami se ne morem povsem strinjati, saj poznam veliko mladih ljudi, ki so precej indiferentni do sprave oz. množičnih pobojev po vojni.

Strinjam se z vašo ugotovitvijo. Vsaj opazno jih omenjeni dogodki ne prizadenejo. Boli pa me norčevanje iz njih, npr. pisanje nekaterih v Mladini. Strinjam se s tem, da ne bi smeli obremenjevati mlade generacije. Življenjsko načelo pa je, naj se vsak ukvarja s tistim, kar ga zanima. Česar sam npr. po naših časopisih ne presemem, tega preprosto ne berem. Če kdo ne prenese pisanja o naši polpreteklosti in je zato tudi proti temu, da bi se o tem pisalo, naj bo vsaj toleranten do drugih. Do tistih, ki na tak način doživljajo katarzo resnice, očiščenjen.

Kakšno mnenje ste si ustvarili o domobrancih? Pravite, da gre tukaj za vzročno-posledični odnos. Partizanska morišča so bila veliko prej kakor npr. Kozlarjeva gošča ali Sv. Urh.

Vsekakor. V zadnjem času me ne zanimajo več toliko leto 1945 in množični poboji, ampak predvsem vzroki zanje. Iz komunističnaborčevske generacije prihaja teza, da je bila to narodnoosvobodilna vojna, po vojni pa ekscesi, za katere večina ne more odgovarjati. S tem se ne morem absolutno strinjati.

Zelo kratek bom: ustavimo se ob dogodkih takoj po okupaciji Slovenije leta

1941. Komunistična partija je kot velika manjšina v takratnem slovenskem prostoru po scenariju Kominterne videla priložnost za vstop na politično prizorišče. Poleti 1941 je Kidrič napisal nekaj temeljnih besedil, ki so bila osnova za kasnejše ravnanje komunistov oz. vzrok za revolucijsko razdelitev slovenskega naroda na dva pola. Vpeljal je izraze o narodnih izdajalcih in jih opredelil. Te teoretične osnove so bile objavljene v Slovenskem poročevalcu.

Hkrati pa so se komunisti začeli tudi konkretno organizirati. Avgusta 1941 je VOS začel svojo tajno eksekutivo, nasilje nad svojimi revolucionarnimi nasprotniki: na začetku oktobra je bil izvršen atentat na Rupnika in Hacina. Hacin je bil pri tem težko ranjen, postal je invalid. Brez teh dveh atentatov ne moremo razumeti kasnejšega obnašanja Hacina in Rupnika. Vsak normalen človek bi še zlasti v izrednih razmerah ravnal tako, kot sta onadva. Atentati v ljubljanski pokrajini so se nadaljevali.

Eden od zelo pomembnih elementov je tudi to, da je izobrazena Slovenija natančno vedela, kaj komunisti prinašajo v slovenski prostor, saj je časopisje v 30. letih zelo natančno poročalo o dogajanjih v Sovjetski zvezi. Ponatis teh člankov je mogoče prebrati v knjigi Marka Jenštrleta Pogledi na Sovjetsko zvezo. Mačkova trditev, češ da so se vodilni komunisti bali povedati resnico o dogodkih v Rusiji, je torej nesmisel. Izobraženci so vedeli, kaj prinaša revolucionarno nasilje jeseni 1941: uresničitev tistega, o čemer so nekdanj lahko le brali.

To nasilje je spomladi 1942. leta došlo pozverinjene razsežnosti. Italijani še vedno niso represivno nastopali proti partizanom, zato so le-ti na „osvojenih ozemljih“ lahko počeli, kar so hoteli. Vojne strasti so jih marsikje na Dolenjskem in Notranjskem spremenile v prave zveri. Velikokrat brez vsakršne prave utemeljitve, npr. zato, ker oče ni pustil svojih sinov v „hosto“. Brezmočni ljudje so se zato lahko obrnili po pomoč le k tedanji oblasti, Italijanom.

Konkreten primer: na Brezovci pri Ljubljani je skupina partizanov, ki jo je vodil „legendarni“ Gad — čez nekaj mesecev so ga morali partizani sami likvidirati zaradi njegovih prevelikih svinjarij — ponoči vdrla v hišo družine Mravlje, ker oče ni hotel pustiti svojih sinov v gozd. Sin, ki je s prvega nadstropja slišal pobijanje v pritličju, je prestrašen odprl okno in začel klicati Italijane na pomoč. Ti pa so prišli šele zjutraj.

Ta primer ponazarja, da ne gre za načrtno sodelovanje. Od tod izvirajo

tudi začetki vaških straž, ki so hotele svojo vas varovati pred partizanskimi vpadi. To je bil edini izhod, da so se preprosti ljudje branili pred tem nasiljem.

Kasneje se je vse dogajalo po načelu špirale: dogodki so se začeli množiti, naraščati kot v špirali — leta 1944 sta se res obe strani pobijali med seboj. Šele tedaj, ne pa že prej. Začetek je v revolucionarnem nasilju. Urh ali Kozlarjeva gošča sta vsak po svoje ekscesa, kar je seveda mil izraz, ampak pred njima je bilo veliko drugih morišč — od Krimske jame naprej.

• Glede na vašo pripoved bi vam zdaj rada zastavila vprašanje, podobno tistemu izza TV omizja Ali NOB ali revolucija: ali ni šlo pri komunistih, ki so izvajali revolucijo, le za neko elito, tako da ne moremo reči, da so vsi partizani vedeli zanjo in zavestno izvajali nasilje, hkrati pa bili tudi privrženci komunizma?

Absolutno. Zaradi NOB-ja je odšlo v partizane ogromno ljudi. In marsikdo v resnici ni imel pojma, kaj se je vzporedno dogajalo.

Kaj pa ljudje na visokih funkcijah znotraj NOB-ja?

Ti tudi ne, verjetno tudi marsikdo od višjih ni povsem vedel, kaj se dogaja. Lahko je biti danes pameten. Čeprav je mogoče slišal za revolucijo, za narodne izdajalce, se v tistih viharnih časih ni mogel globlje spraševati, kaj to pomeni za prihodnost.

Ampak domobranci so vendarle odkrito sodelovali z okupatorjem?

Prav to je tista strahotna tragika. In domobranci so se tega ves čas zavedali. Jože Javoršek v svoji zadnji knjigi opisuje, kako je to občutje grozno in brezizhodno. Ti ljudje so vedeli, da so načelno gledano na napačni strani in da jim je mogoče lahko vedno najprepričljiveje očitati sodelovanje z okupatorjem. Po drugi strani pa je obstajal ozek partijski vrh, skupina nekaj ljudi, ki se je izšolala v Rusiji.

Nobena država v Evropi ne pozna takega primera, kot je slovenski: izkoriščanje okupacije in NOB-ja na račun revolucije. Drugje se je to dogajalo v veliko bolj milih oblikah. NOB sam po sebi sploh ni pod vprašanjem, čeprav se

lahko danes delamo pametne glede tega, katere akcije ne bi bilo treba izvesti, kaj bi bilo bolje itd. Toda NOB je bil prepleten z revolucijo in tega nihče ne more zanikati. Partijska eksekutiva (VOS, VDV, OZNA, KNOJ) je obstajala vzporedno s partizanskimi enotami in bila v njih tudi organizirana. Zato je težko razločevati NOB od revolucije. Načelno je NOB seveda prvenstvena pravica vsakega naroda, če je le-ta ogozren ali napaden. Toda žal le načelno.

Ko prebiramo literaruro o tem, vidimo, da so bili najbolj ogorčeni boji prav med partizani in domobranci, ne pa med partizani in okupatorjem. Partizani so se Nemcem marsikje spretno izogibali, toda domobranske posadke napadali z neverjetnim žarom in sovražstvom. Teh bojov je nešteto in ta žar je v partizanski literaturi podrobno opisan.

Ena izmed vodilnih osebnosti NOB-ja je bil tudi Bojan Polak-Stjenka, s katerim ste izgubili proces. Ali se ni prav pred sodiščem uresničil tudi t.i. žajdelizem, ki vas bremeni pristranosti, očitnih simpatij z domobranstvom in celo „plačanstva“?

Večkrat sem napisal, da bom domobranci zagovarjal vse do tedaj, dokler ne bodo priznani kot legitimno gibanje znotraj nekega konkretnega dogajanja. Vse do tedaj bom, Bog pomagaj, pristranski. Kakor za koga.

Izraz žajdelizem je v javnost poskušal uvesti Boštjan M. Zupančič. Kar se mene tiče, se temu lahko reče tudi tako. Kakor komu ustreza. Zavedam se svojih pomanjkljivosti. Zaradi pomanjkanja informacij mora človek vložiti veliko truda, da pride do majhnih stvari. Zato je težko delati poglobljene analize in biti poleg tega še nepristranski. Včasih sem hote pristranski. Ljudi nimam za tako neumne, da ne bi dobrohotno sprejeli mojih zapisov. Zaradi prostorske stiske v časopisu si večkrat ni mogoče privoščiti širših analiz in biti povsem objektivni, kar mi marsikdo očita. Ne govorim rad o samoumevnih stvareh, zato sem dostikrat bil zaradi teh očitkov prisiljen tudi govoriti o tem, da je NOB zame vrednota.

Ali ta trenutek po vašem mnenju sploh lahko govorimo o strokovnjah-

kih, povsem objektivnih zapisovalcih zgodovine pri nas?

V tem trenutku prav gotovo ne. Tisti, ki bi to radi postali in to tudi počnejo, bi radi pluli z barko po sredini reke, švrkali levo in desno in sami bili videti kot svetniki. Že sam pojem objektivnosti je zelo problematičen. Popolne objektivnosti ni. Vse je odvisno od položaja, s katerega se opazuje neko dogajanje. Za ta vprašanja sta pri nas specializirana samo dva zgodovinarja: dr. Tone Ferenc, ki ima globalni vplod vanje, in pa mag. Boris Mlakar, strokovnjak za vprašanja protirevolucije. Obadva čutita posledice sistema, v službi katerega sta bila. Ni kar tako preprosto potegniti črte čez svoje življenjsko delo, kot je to npr. pri dr. Ferencu. To je zelo boleče in travmatično. Treba se bo navaditi na nov čas in drugačne odnose. Kabinetsko zgodovinopisje je premalo. V javnosti je večkrat slišati, pustimo stroko stroki. Ko pa sem hotel narediti pogovor z dr. Ferencem, me je zelo odločno in po kratkem postopku odslovil. To je storil tudi z drugimi novinarji. Menim, da si tega v tem trenutku ne bi smel privoščiti, še zlasti ne kot član skupščinske komisije za raziskavo povojnih pobojev. Rezultati te skupine so še daleč. Za ljudi takrat ne bodo več zanimivi.

Vrnimo se k vprašanju, ali so vodilni možje v NOB vedeli, da gre za revolucijo, in vprašanju o vašem procesu pred ljubljanskim sodiščem med vami, Tribuno in obema herojema.

Izjava Bojana Stjenke na TV omizju, češ da ni slišal za besedo revolucija in da v vojni ni šlo za to, je seveda vrhunsko sprenevedanje. Beseda revolucija se pojavlja v vsaki knjigi o NOB. Ljudje, ki so bili v partizanih, so to besedo nešteto krat slišali.

Mislite prek politkomisarjev?

Seveda, politkomisarji so poleg poučarjanja NOB-ja vzporedno in včasih prikrito govorili tudi o revoluciji. Moj komentar glede procesa pa je naslednji:

Izgubil sem ga, bil sem obsojen na visoko denarno kazen, toda nisem ga izgubil moralno. Dogodek, ki sem ga opisoval, se je v resnici zgodil. Sicer

ne tako, kot je bil napisan v prvi varianti, ker je moj informator kasneje odklonil sodelovanje in tako nisem mogel priti do popolnejših informacij o tem konkretnem dogodku. Od svojega informatorja sem bil odvisen, nekako sem mu moral zaupati, s tem pa tudi tvegati. To je bil knojevec, ki je bil poleg pri pobojih. Ko pa je izvedel, da je zadeva na sodišču, je naenkrat vse pozabil; kljub temu da sem mu ves čas zagotavljal, da ga bom ščitil, saj je to moja moralna dolžnost. Zato je vse skupaj izpadlo, kot da sem si vso zgodbo izmislil. Čeprav imam konkretno ime tega človeka in njegovo pismo. Kasneje se je izkazalo, da je bil tisti pobjo nekaj kilometrov stran, ne na lloví gori, ampak na Mokrcu. Inkriminirani del mojega zapisa se je glasilo, da sta poboje vodila omenjena heroja. Takoj po zapisu sem ugotovil, da sem se pri enem od njih zmotil, zato sem se mu v naslednji številki iskreno opravičil. On je kasneje izjavil, da ni njegova dolžnost brati vseh časopisov, čeprav vem, da se je sprenevedal, da je tisto prebral. Kot tožitelj je vztrajal do konca . . .

Bojanu Polaku verjamem, da ni bil zraven pri omenjenem poboju, bil pa je takrat komandant slovenske divizije KNOJ-a. Sodišču sem predlagal štiri priče, dva knojevca, ki sta neposredno sodelovala pri pobojih, sicer ne konkretno pri tem, ampak pri drugih, tretja priča pa je bil oznovec, ki naj bi pričal o tem, da je Bojan Polak pri takratni centralizaciji odločanja moral vedeti, kaj so njegovi podrejeni počeli. Še zlasti, če je šlo za tako velika dejanja, kot so poboji ljudi. Četrta priča je bil moj informator. In kaj se je zgodilo na sodišču? Sodnik je vse štiri priče zavrnil, mene obsodil, češ da konkretnega dogodka ne morem dokazati, in nas odslovil . . .

Ne bom se pritožil. Sam zase vem, da sem imel prav, vendar ima sodišče svoja pravila in jaz ne mislim zgubljati energije in časa za pritožbo, temveč ju mislim raje vlagati v poglobljenejšo analizo Polakovega primera.

Hvala za pogovor.

Teodor Marjanovič
Marjana Lavrič

pisali ste nam

ZAHVALA OB SREBRNI POROKI

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so se udeležili maše ob najini srebrni poroki, se lepo in prisrčno zahvaljujemo. Prav tako najlepša hvala našemu novemu župniku g. Bogdanu za mašo in želje za naslednjih petindvajset let skupnega življenja. Zahvaljujemo se tudi prejšnjemu župniku g. Stanku za čestitke, ki so bile prebrane v cerkvi. Končno izrekava zahvalo za čestitke, voščila in lepa darila prijateljem iz Ofenburga, Acherna, Gaggenua in okolice, iz Eisenbacha in Vöhrenbacha v Schwarzwald, pa še iz Herbolzheim in Gengenbacha.

Anica in Ciril Vrabl
Schutterwald

GLASOVAL SEM V BOGOJINI

V zadnji številki NAŠE LUČI smo objavili poročilo s tem naslovom. Pri tem se nam je zgodila pomota, da nismo objavili imena pisca. To je Tone Cerar iz Stuttgarta. Dopisniku se za napako opravičujemo.

POZDRAVI IZ JAPONSKE

Cenjeno uredništvo!

Iz srca vam želim blagoslovljen božič in milosti polno novo leto (tudi za ustvarjanje in širjenje Naše luči), se zahvalim za zvesto pošiljanje te dragocene revije in se zanjo še vnaprej priporočam, če le ne pomeni to prevelikega finančnega bremena.

Vaš v Gospodu vldani in hvaležni
Vladimir Kos, Tokio

kaj ko bi se malo vadili v slovenščini

● POLSTAVKE SPREMENI V GLAGOLSKE STAVKE.

- Imela je željo, pogovoriti se z Ančko.
- Oče je odšel na dvorišče popravljat avto.
- Mimogrede sem se oglasil pri vas.
- Prišedši na goro, sem si privoščil šilce slivovke.
- Odkrito povedano, takšnega lenuha še nisem srečal.

● POIŠČI BESEDE, KI SO SPREMENILE SVOJO BESEDNO VRSTO.

PRIMER: Žoga pa tresk v šipo. Tresk.

- Stari oče hoče imeti vedno svoj prav.
- Skoraj še ni zajca ujel.
- Ostanite vendar pri svojem za ali proti.
- To ti je bomba dedec.
- Ta zadeva je pri nas še tabu.

● KAKO SE IMENUJEJO SAMICE TEHLE ŽIVALI?

- Bik, fazan, golob, gosak, jelen, konj, kos, labod, lev, medved, pes, racman, tiger, volk, vrabec, zajec.

● ZAMENJAJ NEZBORNE BESEDE Z ZBORNIMI.

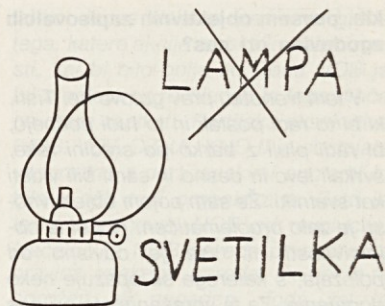
- Fantu so bicikel ukradli.
- Ali greš po cajtenge?
- Za večerjo bo ajmoht s knedelni.
- Kar naprej se gleda v špegu.
- Le kje sem pozabil marelo?

● NASLEDNJE PREVZETE BESEDE ZAPIŠI PO SLOVENSKO.

- Out, ciao, jazz, junta, email, gentleman, casino, commedia dell'arte, coca-cola, cocktail, container, cowboy, knockout, lady, maffia, matinée, menu, pizza, pommes frites, chanson, speaker, sport, weekend, jeton, journal.

● NASLEDNJE BESEDE ZAMENJAJ Z DOMAČIMI.

- Deformirati, importirati, impresionirati, koncentrirati se, korigirati, eksploatacija, ignorant, konflikt, kontakt, objekt, plan, situacija, direktor, individualen, konfuzen, nevtralen, progresiven, realen, specifičen, toleranten.

● NADOMESTI NEPRAVILNE IZRAZE S PRAVILNIMI.

- Zanj je dobro stal pred sodiščem
- Sosedje ga vedno šuntajo proti ženi.
- „Skupaj se vzemi, pa bo šlo!“
- Vzemi besedo nazaj!
- Vse zavisi od vremena.

● VPRAŠAJ SE PO SAMOSTALNIKI.

- Zvijaka je kos sili.
- Iščete dlako v jajcu.
- Kopriva ne pozebe.
- Vrata so se sama odprla.
- Miška se je ujela v past.

● POIŠČI PROTIPOMENKE.

PRIMER: dajati — jemati.

- Daniti se, delati, dovoliti, govoriti, grajati, iskati, kupovati, nalagati, napredovati, obogatiti, podaljšati, pokvariti, prižgati, sestiti, snažiti,

Valentin Vodnik: Zadovoljni Kranjec

Od straže hrvaške
gor sonce mi pride
pa v vinograde laške
za goro zaide;
z beneškega morja
jug čelo poti,
od Štajerca burja
me v znoju hladi.

Mi brazd'jo konjiči
za ajdo, pšenico
neutrudni dekljiči
pa bel'jo tančico;
kaj maram, se kruha
prisluži zadost',
ni sile trebuha
po svetu mi nos't'.

Imam oblačilo
domač'ga pad'vana,
ženica pa krilo
iz prav'ga mezlana;

se sveti na lice
ko pih moj škrlat,
nje šapelj, iglice,
nje modrc je zlat.

Rad plešem okrogle,
s petama glas dajem,
premetem vse ogle,
se v cepa dva majem;
nožica pa Mince
za mano drobni,
pobira stopinjce,
se v kroge vrti.

spati, spraševati, začeti, zaspati, zboleti.

● **POIŠČI DOVRŠNIM GLAGOLOM USTREZNE NEDOVRŠNE.**

— Dovolim, kupim, ležem, mignjem, načnem, načrtam, naredim, oblečem se, obujem se, odločim se, odprem, ozrem se, plačam, posodim, prebodem, premislim, prepovem, rešim, sedem, siknjem, skočim, stopim, storim, sunem, udarim, uredim, vrnem, vzamem.

● **VSAKI NADPOMENKI POIŠČI TRI PODPOMENKE**

PRIMER: barve — bela, modra, rdeča

- bolezn
- drevesa
- jedilni pribor
- oblačila
- sorodniki

● **IZBERI IZ OKLEPAJA PRAVILNO BESEDO.**

- Ali greš z mano na (rastavo — razstavo)?
- Jutri praznujemo dedovo (šesdesetletnico — šestdesetletnico).
- Po pouku smo se zares (odahnili — oddahnili).
- Pokanje se je (odaljevalo — oddaljvalo).
- Tekma se je končala s smešnim (izidom — izzidom).

REŠITEV NALOG IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE NAŠE LUČI

● **PRAVA KONČNICA:** Oče, mati in teta so se odpeljali na izlet. Orehi, jabolka in hruške so dobro obrodili. Motorji in kolesa se bodo pocenili. Jabolka in hruške so že zrele. Hiše, trgi in ceste so že očiščeni.

● **POPRAVLJENE NAPAKE:** Kaj ste rekli? Kaj ste prinesli, teta? Njeno srce je bilo zlata posoda. Ded je bil zlata duša. Stric, kod ste hodili?

● **PRAVILNI GLAGOLI:** Sin se je očetu zameril. (Je prišel pri očetu v zameru.) Sosea mi stalno sega (skače) v besedo. Babica je omedlela. Delavec je storil (naredil) potrebne korake. Krovce se je takoj lotil dela. (Je takoj začel delo.)

● **„K“ IN „H“:** Kmet je šel h kravi. K hiši so prizidali garažo. Ne pojdi h gospodu praznih rok. Pojdi k brivcu. Konja je odpeljal h kovaču.

● **„S“ ALI „Z“:** Z iglo, z urarjem, z rudarjem, s pestjo, z mečem, z nožem, z dletom, s sukancem, z loncem, s torbo.

● **ŽENSKI POKLICI:** Administratorka, arhitektka, bolničarka, ekonomistka, farmacevtka, fotografinja, inženirka, laborantka, manekenka, metere-

ologinja, modistka, računovodkinja, profesorica, stevardesa, strojepiska, šoferka, telefonistka, urarka, vratarica, železničarka.

● **PRAVILNO Povedano:** Podvomil sem o tem. To posebej upoštevamo. (To imamo za posebno važno.) Zakaj resnico ponarejate? Sosed s svojimi otroki silno grdo ravna. Kar lotite se reševanja.

● **„Z“ ALI „S“:** Z Ano, z Brankom, s Cirilom, s Ferdom, z Gašperjem, z Janezom, s Katro, z Miho, z Olgo, s Pavlo, s Sonjo, s Tanjo, z Vesno, z Zoranom, z Žigo.

● **PRAVILNA OBLIKA:** Razbiti avto so odpeljali s kamionom. Bager je nakopal veliko materiala. Včasih je milijardinka sekunde lahko usodna. Samo dober milijon nas je. Prižgi radiator. Igro bodo prenašali po televiziji.

● **VSTAVLJENI „ER“ ALI „R“:** Vetrnico nariši na milimetrski papir. Prinesi mi, prosim, zajtrk. Mojster je to mizo res mojstrsko izdelal. Novembrsko vreme mi ni čisto nič všeč. Močan veter mi gre na živce, prijeten vetrnc pa ne.

● **VPRAŠANJA:** Koga smo srečali? Kaj je počilo? Kaj so zapeli? Čemu sem prišil gumb? Kaj sem prišil suknji? Čigav klobuk je našla?

izražajmo se lepo

Ardičina! je vzkliknil. — Ardličina, kako so šli! — Ardigata, pijača bi se prilegla! — Ardigata, ali ni srčkana! — Dobro smo jih, ardu! — Ardu se je čudil! — Arduš, sem se ustrašil! — To je gorelo, arduš!

o

Ti si pa as! — Tekem se bo udeležilo nekaj asov. — Ta je dirkalni as, ta pa nogometni.

o

Au, do krvi si me zbedel! — Še au ni bilo slišati iz njenih ust. — Av, to boli! — Av, moja noga! — Av, av, kako me je ugriznil!

o

Na vasi je zazvonilo ave. — Ob avemariji mora biti doma. — Avemarijo zvoni. — Začela je moliti avemarijo.

o

Očisti že enkrat ta svoj Avgijev hlev! (= neurejen, umazan prostor.) — Avgijev hlev kulturnih razmer.

o

V cirkusu je za avgusta. — Žel je igrati neumnega avgusta.

o

Bleščeča avreola mu obdaja glavo. — Svetli lasje ji obkrožajo lice kot avreola. — Nadel si je mučniško avreolo.

o

Dekle je čisto navadna avša. — Ta avša mu je verjela. — Avša avšasta! — Govoriš kot kakšna prismojena, stara avša. — Ne bodi avšast, vzemi, če ti ponujajo. — Kaj se pa meniš za to avšasto žensko? — Ne poslušaj tega avšastega govorjenja! — Kako avšasto se obnaša. — Nikar se ne boj, ti avšica ti!

velika noč v družini

priprave na velikonočno praznovanje

barvanje pirhov

Najbolj priljubljen in razširjen velikonočni običaj po naših družinah je barvanje prihov. Jajce je v vseh kulturah simbol življenja, v krščanstvu pa simbol vstajenja.

Pirhe barvamo pisano. Namesto kupljenih barv lahko uporabljamo naravne. Poskusimo:

Rjavi bodo pirhi, če jih kuhamo v vodi z rezinami čebule ali cikorijskega korena.

Zeleni bodo z zvarkom iz kopriv, bršljana, ovsna in špinata.

Rumeno barvo daje prevretek iz žafrana in kumine.

Rdečo pa rdeča pesa.

Pirhe lahko okrasimo, napišemo različna velikonočna voščila, vzkliče veselja, npr. aleluja, letnice, križ, svečo in podobno. Dokler so še vroči, jih naloščimo z maščobo, da dobijo lep sij. Spretnejši bodo kuhano jajce potopili v tekoči vosek, izpraskali vzorec in vosek raztopili s topilom. Domišljija ne pozna meja.

velikonočni šopek

Praznični pogrinjek prispeva k svečanemu družinskemu vzdušju. Na mizo pripravimo v vazi spomladansko cvetje — simbol prebujenega življenja. Ponekod med cvetje nasadijo okrašene, izpihane pirhe. S pomočjo čopiča, voščenk ali vodenk, različnih

slovenske postne in velikonočne šege

Na našem podeželju se je še marsikje ohranila skrbna, zahtevna, a prisrčna priprava na velikonočni praznik.

post

Štiridesetdnevni post preveva resnoba. Žal ni sodobni utrip življenja posebno naklonjen odpovedi in zbranosti. Nekoč so post upoštevali zelo strogo.

Pepeljenja na pepelnično sredo so se udeležili vsi odrasli člani družine. Spomnili so se na minljivost življenja.

Središče priprave je bilo v družini. Pritrgovali so si pri hrani, še posebej ob petkih. Mesa niso pokusili. Zamrle so tudi vse družabne prireditve. Duša se naj zbere, poduhovi. Ob večerih so veliko molili, najpogostje žalostni del rožnega venca. Slovenska posebnost je, da so molitev radi poživili s petjem postnih pesmi.

Radi so zahajali k postnim pobožnostim. Še posebej h **križevemu potu**, ki se tudi danes moli v vseh farnih cerkvah.

Vse te pobožnosti so služile pripravi na prejem zakramentov ob veliki noči.

cvetna nedelja

K blagoslovu nosi mladina širom po Sloveniji šope mladega zelenja, v primorskih krajih oljčne vejice. Po cerkvah valovijo to nedeljo živobarvno **okrašene butare**, v veselje otrok in mladine. Doma zataknejo oljčno vejico za razpelo. Drugo zelenje pa na kmetih spravijo. Nekaj ga zataknejo v streho, posamezne šibe podorjejo v prvo brazdo ali pa naredijo iz šib križce, ki jih potaknejo na konce njiv. Nekaj blagoslovljenega šibja spravijo in ga zažgo ob grozeči hudi uri, da bi blagoslovljeni dim odgnala nevarnost.

veliki teden

Prve tri dni velikega tedna so svojčas na kmetih še delali, zadnje tri dni pa so že praznovali ali vsaj niso opravljali zunanjih del.

velika sreda

Otroci so prihajali k jutranjicam in med njimi uganjali trušč, ki naj bi spominjal na vpitje Judov.

veliki četrtek

Zvonovi utihnejo. Ljudstvo pravi, da „odletijo v Rim“. Po domovih vlada

resnoba in tišina. Nobenega petja, nobenega žvižganja, nobenega vpitja. Verne matere so še posebno pazile na zbrano tišino.

V cerkvi že postavljajo **božji grob**. V nekaterih slovenskih krajih je navada, da postavijo božji grob tudi doma, kot jaslice. Za okrasitev božjega groba nanosijo dekleta cvetlične lončke s svojih oken, kar si štejejo v posebno čast.

veliki petek

Strogi post, dan globokega žalovanja. Tudi manj goreči verniki se zdrže mesnih jedi. Stara šega je, da hodijo ljudje po cerkvah „*božje grobove moliti*“. Gospodinje pripravljajo velikonočno peko in kuhajo meso za blagoslov jedil in svečano uživanje „*žegna*“ v nedeljo dopoldne. Treba je tudi poparvati in okrasiti pirhe.

velika sobota

Zjutraj ukrešejo fantje **ogenj** in ga po blagoslovu raznosijo po domovih. Ponavadi uporabijo posušeno drevesno gobo. V vsaki hiši odkrhnejo košček tleče gobe, s katerim gospodinja prižge nov ogenj v štedilniku ali peči.

Tudi zvonovi se „vrnejo iz Rima“.

Popoldne je **blagoslov jedi**. Žene in dekleta v jerbasih prinese jedila v cerkev ali h kapelicam, kjer jih duhovnik blagoslovi. Ljudsko izročilo pripisuje določenim jedem simbolični pomen.

velika nedelja

Vrh vsega pričakovanja je **vstajenjska procesija**. Ob kipu vstalega Zveličarja plapolajoča bandera, zmagoslavno petje velikonočnih pesmi. Veličastna procesija se vije iz cerkve po poljih do kapelic in nazaj. Povojni čas je močno okrnil dolžino procesije, ponekod so jo lahko imeli le v cerkvi. Novo pridobljena svoboda daje upanja, da bomo to lepo slovensko šego spet oživil v polnem sijaju.

Po jutranji procesiji se družina zbere okoli domače mize. Po štiridesetih dneh vabijo blagoslovljene jedi iz jerbasa, ki ga odkrije mati. Za začetek je treba užiti ščep naribanega hrena v spomin na Jezusovo trpljenje. Vsak družinski član je deležen blagoslovljenih dobrot. Jajčne lupine in drobtine je treba zbrati in zažgati, ker so tudi one blagoslovljene in ne smejo med smeti.

Na velikonočno nedeljo so včasih gospodarji kropili njive, sicer pa je veljalo kakor o božiču, da se ne spodobi hoditi z doma. Edino mladina je smela v vas, kjer so bile na vrsti igre s pirhi.

velikonočni ponedeljek

Če je velikonočna nedelja dan zbranega praznovanja, pa je velikonočni ponedeljek dan sproščene veselja. Odrasli izkoristijo ta dan za sprehode, izlete, za obisk sorodnikov. Ponavadi obišejo kakšno znano gostilno v okolici. Temu se reče „*iti v Emavs*“. Ponekod so bile v navadi tudi igre odraslih na prostem.

barvnih trakov in volne tako lahko spretno roke otrok pričarajo zanimivo velikonočno okrasje. Domača hiša bo praznično zadihala.

velikonočna sveča

Tudi to lahko pripravimo sami. Potrebujemo vosek, dobri so ostanki nedogorelih sveč. Če se komu zdi vlivanje sveče preveč zapleten postopek, si lahko kupi pri svečarju novo. Važno je, da jo sam okraši. Velikonočni simboli nam ponujajo veliko zamisli, vzorcev. Postni večeri so primerni za takšna dela.

Kako vesel in ponosen bo šel otrok k velikonočni vigiliji z zavestjo, da si je svečo sam okrasil. Svoje mesto bo našla na praznično pogrnjeni mizi in nas spominjala na Luč, ki osmišlja naše življenje.

žegen

Priprava velikonočnih jedil naj ne zaposluje samo mame. Navadno so dekleta spletla jerbasa, v katerega so naložile velikonočne jedi: pirhe, gnjat, klobase, hren, potico in druge dobrote.

Zanimiva je ljudska razlaga. Jervas naj bi pomenil Jezusov grob, prt tančice, v katere so povili Jezusa, hleb kruha njegovo telo, pečenka božje Jagnje, kolač trnovo krono, klobase vrvi, s katerimi so Jezusa zvezali, rdeči pirhi — rane, hren grenko pijačo, ki so ponudili umirajočemu Jezusu.

duhovnost

Od same skrbi za praznično pojedino pozabljamo na duhovno globino velikonočnega praznovanja. Post, sposobnost odpovedi, naj bi nas notranje pripravil na praznično vzdušje. V družini naj bi več govorili o Bogu, prebrali svetopisemske zgodbe, zlasti opis Jezusove zadnje poti. Križev pot je globoko molitveno premišljanje največje krščanske skrivnosti.

Otroci radi upodabljajo. Morda bodo segli po čopiču in naslikali takšen prizor iz Jezusovega življenja ali oblikovali kaj iz gline, izrezljali iz lesa križ, postavili mozaik in podobno.

oglasi

● Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

● DRAGI ROJAKI, POTUJETE V EVROPO? Na pragu domovine, v središču stare Gorice, ob lepem drevedu Corso Italia, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu. Najmodernejši komfort (kopalnica, telefon, radijski sprejemnik, barvna televizija, mini bar, klimatizacija). Zelo ugodne cene: enoposteljna soba 62,50 DM, dvoposteljna 92,40 DM. — Vinko Levstik, PH-PA-

LACE HOTEL, Corso Italia 63, I-34179 Gorizia, tel. 04 81 / 82 1 66, telex 461154 PAL GO I.

● RAČUNALNIKI: Sinclair 48 K DM 245,—. Vse vrste Commodore, Schneider, Atari RADIOAPARATI, AVTORADIO Hi-Fi. Razni stroji in orodje. Eksportni popust. — Jode Discount Markt, Schwanthalerstr. 1, 8000 München 2, BRD.

● Na lepi legi v bližini Maribora PRODAM nedokončano vikend hišo z vinogradom in sadovnjakom (asfalt, voda, elektrika, kabelska TV). — Informacije tel. YU 062 / 23 220.

● Če potujete po Sloveniji, Vas pričakuje v vinorodnih Halozah nova „Gostilna Kolednik“, Medribnik 14,

62282 Cirkulane-Ptuj, tel. 062 / 79 10 93.

● V Rogaški Slatini poceni PRODAM novo vilo. — Tel. 0821 / 49 16 81, Nemčija.

● V Begunjah na Gorenjskem PRODAM dvostanovanjsko hišo z gospodarskim poslopjem. — Informacije: tel. YU 064 / 73 624 ali 73 827.

Če potujete v München,
Vas pričakuje
HOTEL ERBPRINZ
Sonnenstr. 2, 8000 München 2
tel. 089 / 59 45 21.
Družina Zupan

prvi objektivni pregled tega, kar se je med zadnjo vojno v Sloveniji zgodilo.

Stane Kos: STALINISTIČNA REVOLUCIJA NA SLOVENSKEM, 1. del.

Knjiga stane 210 šilingov ali 30 mark oz. enako vrednost v drugih valutih. Naročate jo lahko na naslovu: Mobarjeva knjigarna, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt.

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštnih kuponih pristojbino za dvojce pisem za tujino.

---

za en smehljajček

Nikita Hruščov je bil že pod Stalinom visok funkcionar.

Ko je postal Stalinov naslednik, mu je na tiskovni konferenci poslal neki novinar listek z vprašanjem:

„Zakaj ste molčali ob Stalinovih zločinih?“

„Kdo mi je zastavil to vprašanje?“ je vprašal Hruščov novinarje.

Nihče se ni oglasil.

„Vidite, zato sem molčal.“

o

Pisatelj desete vrste je rekel znamenju kritiku:

„Zdi se mi, da ne pišem več tako dobro kot včasih.“

„Pišete še vedno tako,“ mu je ta odgovoril, „samo okus ste si zboljšali.“

o

Mož je čakal na pariški postaji na ženo. Med čakanjem si je ogledal svetlobni zemljevid, na katerem je bilo zapisano, koliko je kje na svetu tedaj ura.

Ko je žena končno le prišla, se mu je opravičila:

„Pozna sem, kajne?“

„Malo. Ko bi se zmenila, da se dobiva ob dogovorjeni uri na Filipinih, pa bi sedajle prišla, bi bila čisto točna.“

o

Že ostarelemu filmskemu igralcu Kurtu Jürgensu je rekla mlada dama:

„Občudujem vašo ponosno držo, ko hodite v vlogi kakšnega visokega oficirja.“

„To se mi posreči samo zaradi išijasa,“ ji je pojasnil.

o

Nekateri naredijo za denar vse. Nekateri pa ničesar.

o

„Odpovedujem službo,“ reče uslužbenec šefu, „ker vidim, da mi ne zaupate.“

„Kako da ne? Saj sem puščal celo ključ od blagajne na mizi.“

„Ja, a ni bil pravi.“

o

Sodnik je izrekel obsodbo. Nato se je obrnil do obsojenca:

„Upam, da se zadnjič vidiva.“

„Kako,“ se ta začudi, „ali greste v pokoj?“

o

Soseda sosedi: „Moj mož in jaz imava čisto enak okus. A on je za to potreboval leta.“

o

Zasebni detektiv poroča možu, ki mu je naročil, naj špijonira za njegovo ženo: „Vašo ženo sem opazoval v štirih barih.“

„Tako? Kaj je pa počela?“

„Kolikor sem mogel ugotoviti, je špijonirala za vami.“

o

Lastnik razkazuje stanovanje novi stranki.

Lastnik: „No, kuhinja je res malo majhna.“

Stranka: „Nič hudega, saj bom pri tej najemnici mogel komaj kaj kuhati.“

o

Pesnik kritiku: „Kaj vam je bilo pri mojih pesmih najbolj všeč?“

„Pripis, da je ponatis prepovedan.“

Dolgo je trajalo, da je bil Goli otok razgaljen.

**HUDI ČASI SO ZA NAMI:
DO ZDAJ SO PRVO VIOLINO
IGRALE TROBENTE**

**O, kako sijajen politični
sistem smo imeli:
zgradili so ga
do zadnje fraze.**

Stara vedeževalka, ki komaj še kaj vidi, si ogleda dlan moža, ki jo je prišel vprašat o svoji prihodnosti.

„Ja, slabo kaže. Zaklali vas bodo, spekli in pojedli.“

„Počakajte, da snamem rokavice. Te so iz svinjskega usnja.“

o

Na vseučilišču sprašuje profesor študenta Cofa. Ta ne zna skoraj nič.

Najbližja študentka mu prišepetava, kar opazi profesor. Vpraša jo: „Ali se vi pišete Cof?“

Ta malo zardi in pravi: „Še ne.“

o

Pri kemiji reče profesor dijakom: „Če ne bom naredil poskusa popolnoma pravilno, bomo vsi zleteli v zrak. Prosim, pridite bliže, da mi boste lažje sledili.“

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Stanislav Cikaneč, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 071-735-6655).

AVSTRIJA

P. mag. Janez Znidar, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Ludvik Počivavšek, Kirchenstraße 1, 4053 Haid bei Ansfelden.

(Tel. 0 72 29 / 88 3 56 - 3, samo ob petkih popoldne in ob sobotah).

Anton Štekl, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien. (Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Herrengasse 6, A-6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 23 1 00 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3630 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, 10, rue de la Révolution, B-6200 Châtelineau (Belgique).

(Tel. 071 - 39 73 11).

FRANCIJA

Prelat Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. (1) 43 61 80 68).

Slovenski dom, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. (1) 42 53 64 43).

Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. 21 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. 82 91 85 06).

Jože Kamin, 14 rue du 5 Decembre, 57800 Merlebach. (Tel. 87 81 47 82).

François Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, Rosenstraße 26, 8011 Heimstetten b. München.

(Tel. 089 - 90 30 050).

Martin Horvat, Kolonnenstraße 38, 1000 Berlin 62, tel. 030 - 788 19 24.

Slovenska katoliška misija, Kolonnenstraße 38, 1000 Berlin 62,

tel. 030 / 784 50 66.

Janez Pucelj, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 -

64 09 76).

Martin Mlakar, Moltkestraße 119-121, 5000 Köln 1. (Tel. 0221 - 52 37 77).

Vladimir Jereb, 6000 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Bogdan Saksida, 6800 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Stanko Gajšek, 8070 Ingolstadt, Feldkirchnerstr. 81. (Tel. 0841 - 59 0 76).

Ciril Turk, 7000 Stuttgart 1, Staffenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, Urbanstraße 21, 7410 Reutlingen 1. (Tel. 07 1 21 - 44 7 89).

Župnijska pisarna Slow. kath. Mission, Krämerstraße 17, 7410 Reutlingen 1.

(Tel. 07 121 - 45 2 58).

Jože Bucik, 8900 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7900 Ulm, Olgastraße 137.

(Tel. 0731 - 27 2 76).

Slovenski župnijski urad (Marijan Bečan, Branko Rozman), Liebigstr. 10,

8000 München 22. (Tel. 089 - 22 19 41).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:

09 - 32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan, 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21, v Malmöju:

040 - 23 24 78).

ŠVICA

P. Robert Podgoršek, Seebacherstr. 15, Postfach 521, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01 - 301 44 15 in 01 - 301 31 32).

Pisarna Slov. misije, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01 - 301 31 32).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).

KATOLIŠKO SREDIŠČE SLOVENCEV PO SVETU (Janez Rihar), YU-61001

Ljubljana, p. p. 121/III (Tel. 061 / 454 246)